

Univerza v Mariboru

Pedagoška fakulteta

Urška Klenovšek

**VPLIV POSAVSKEGA NAREČJA NA
POIMENOVANJE PREDMETOV PRI
PET- IN ŠESTLETNIH**

Diplomsko delo

Maribor, december 2023

Univerza v Mariboru

Pedagoška fakulteta

Urška Klenovšek

**VPLIV POSAVSKEGA NAREČJA NA
POIMENOVANJE PREDMETOV PRI
PET- IN ŠESTLETNIH**

Diplomsko delo

Maribor, december 2023

VPLIV POSAVSKEGA NAREČJA NA POIMENOVANJE PREDMETOV PRI PET- IN ŠESTLETNIKI

Diplomsko delo

Študentka: Urška Klenovšek
Študijski program: Visokošolski študijski program Predšolska vzgoja
Smer: Predšolska vzgoja
Mentor(ica): Izr. prof. dr. Polonca Šek
Lektor(ica): Sergeja Cesar, prof. slov.
Prevajalka: Teja Kavčič, mag. prev.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorici,izr. prof. dr. Polonci Šek, za vse napotke, podporo in strokovno pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Posebna zahvala gre moji družini, fantu, prijateljem in bližnjim, ki so me skozi študij podpirali, me spodbujali, motivirali in verjeli vame.

Zahvaljujem se vodji vrtca Leskovec pri Krškem in vzgojiteljicam, ki so mi omogočili izvedbo raziskave in individualne pogovore z otroki.

Posebna zahvala gre tudi lektorici in prevajalki ter vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način prispevali k nastanku mojega diplomskega dela.

Vpliv posavskega narečja na poimenovanje predmetov pri pet- in šestletnikih

Ključne besede: razvoj govora, posavsko narečje, pet- in šestletniki, besedišče, slikopis

UDK:

Povzetek

Diplomska naloga z naslovom *Vpliv posavskega narečja na poimenovanje predmetov pri pet- in šestletnikih* je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu smo predstavili govor, razvoj govora, govorne težave, ki se pojavljajo med razvojem, dejavnike, ki vplivajo na razvoj govora, predstavili smo tudi narečja ter slikanice. Osredotočili smo se na govor v zgodnjem otroštvu, na posavsko narečje oziroma sevniško-krški govor in slikopis.

V empiričnem delu nas je zanimalo, ali otroci prepoznajo predmete na sliki, kako jih poimenujejo, ali na njihova poimenovanja vplivata posavsko narečje in spol ter kako besede uporabijo v zgodbi. Podatke za analizo smo pridobili preko individualnih pogovorov. Ugotovili smo, da vsi otroci ne prepoznajo oziroma ustrezno ne poimenujejo vseh predmetov na sliki in da imata tako posavsko narečje kot tudi spol vpliv na govor otrok.

Influence of Posavje Dialect on Naming Objects in Five- to Six-Year-Olds

Keywords: speech development, Posavje dialect, five- and six-year-olds, vocabulary, pictography

UDC:

Abstract

This paper, titled *Influence of Posavje Dialect on Naming Objects in Five- to Six-Year-Olds*, comprises a theoretical and an empirical part. The theoretical part presents speech, speech development, speech problems that may arise during speech development, factors affecting speech development, as well as dialects and picture books. We focused on speech in early childhood, Posavje dialect and Sevnica-Krško speech, and pictograms.

In the empirical part, we wanted to determine whether children are able to recognise objects in a photo, how they name them, whether the names they give to these objects are affected by the Posavje dialect and gender, and how they use these words in a story. The data required for the analysis were acquired through individual conversations. We determined that not all children recognise or appropriately named all objects in the photo and that the Posavje dialect and gender influence children's speech.

Univerza v Mariboru

Pedagoška fakulteta

IZJAVA O AVTORSTVU ZAKLJUČNEGA DELA

Ime in priimek študenta/-ke: URŠKA KLENOVŠEK

Študijski program: PREDŠOLSKA VZGOJA (VS)

Naslov zaključnega dela: VPLIV POSAVSKEGA NAREČJA NA POIMENOVANJE PREDMETOV PRI PET- IN ŠESTLETNIKI

Mentor/-ica: izr. prof. dr. POLONCA ŠEK

Podpisani/-a študent/-ka URŠKA KLENOVŠEK

- izjavljam, da je zaključno delo rezultat mojega samostojnega dela, ki sem ga izdelal/-a ob pomoči mentorja/-ice oz. somentorja/-ice;
- izjavljam, da sem pridobil/-a vsa potrebna soglasja za uporabo podatkov in avtorskih del v zaključnem delu in jih v zaključnem delu jasno in ustrezno označil/-a;
- na Univerzo v Mariboru neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico ponuditi zaključno delo javnosti na svetovnem spletu preko DKUM; sem seznanjen/-a, da bodo dela, deponirana/objavljena v DKUM, dostopna široki javnosti pod pogoji licence Creative Commons BY-NC-ND, kar vključuje tudi avtomatizirano indeksiranje preko spleta in obdelavo besedil za potrebe tekstovnega in podatkovnega rudarjenja in ekstrakcije znanja iz vsebin; uporabnikom se dovoli reproduciranje brez predelave avtorskega dela, distribuiranje, dajanje v najem in priobčitev javnosti samega izvirnega avtorskega dela, in sicer pod pogojem, da navedejo avtorja in da ne gre za komercialno uporabo;
- dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v zaključnem delu in tej izjavi, skupaj z objavo zaključnega dela.

Uveljavljam permisivnejšo obliko licence Creative Commons: BY-NC-ND

Kraj in datum:

Maribor, 8. 11. 2023

Podpis študenta/-ke:

Univerza v Mariboru

Pedagoška fakulteta

IZJAVA O ISTOVETNOSTI TISKANE IN ELEKTRONSKE OBLIKE ZAKLJUČNEGA DELA

Ime in priimek študenta/-ke: URŠKA KLENOVŠEK

Študijski program: PREDŠOLSKA VZGOJA (VS)

Naslov zaključnega dela: VPLIV POSAVSKEGA NAREČJA NA POIMENOVANJE PREDMETOV PRI PET- IN ŠESTLETNIKI

Mentor/-ica: izr. prof. dr. POLONCA ŠEK

Podpisani/-a študent/-ka URŠKA KLENOVŠEK

izjavljam, da je tiskana oblika zaključnega dela istovetna elektronski obliki zaključnega dela, ki sem jo oddal/-a za objavo v DKUM.

Kraj in datum:

MARIBOR, 8. 11. 2023

Podpis študenta/-ke:

KAZALO VSEBIN

1	UVOD	1
2	TEORETIČNI DEL	3
2.1	GOVOR	3
2.2	RAZVOJ GOVORA.....	4
2.2.1	Teorije govornega razvoja	6
2.2.2	Faze govornega razvoja	9
2.2.3	Govor v obdobju malčka (od 1. do 3. leta)	12
2.3	Govor v zgodnjem otroštvu (od 3. leta do vstopa v šolo)	13
2.3.1	Govorne težave otrok	15
2.4	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA RAZVOJ GOVORA.....	17
2.4.1	Notranji dejavniki – vpliv spola.....	17
2.4.2	Zunanji dejavniki – vpliv okolja	18
2.5	SLIKANICA IN SLIKOPISI	21
2.6	NAREČJA	23
2.6.1	Posavsko narečje.....	25
2.6.2	Narečje in otrok	29
3	EMPIRIČNI DEL	31
3.1	NAMEN	31
3.2	RAZČLENITEV, PODROBNA OPREDELITEV	31
3.2.1	Raziskovalna vprašanja	32
3.2.2	Raziskovalne hipoteze.....	32
3.2.3	Spremenljivke	32

3.3	METODOLOGIJA	33
3.3.1	Raziskovalne metode	33
3.3.2	Raziskovalni vzorec	33
3.3.3	Postopki zbiranja podatkov	34
3.3.4	Postopki obdelave podatkov	35
3.4	REZULTATI IN INTERPRETACIJA	36
3.4.1	Rezultati dečkov, udeleženi v raziskavi.....	37
3.4.2	Rezultati deklic, udeleženi v raziskavi.....	59
3.4.3	Skupni rezultati vseh udeleženi v raziskavi.....	79
4	SKLEP	85
	VIRI IN LITERATURA.....	87
	PRILOGE	91

KAZALO TABEL

Tabela 3.1: Spremenljivke.....	33
Tabela 3.2: Raziskovalni vzorec	33
Tabela 3.3: Prikaz rezultatov otroka A.....	38
Tabela 3.4: Prikaz rezultatov otroka B.....	41
Tabela 3.5: Prikaz rezultatov otroka C.....	44
Tabela 3.6: Prikaz rezultatov otroka D.....	46
Tabela 3.7: Prikaz rezultatov otroka E	48
Tabela 3.8: Prikaz rezultatov otroka F	50
Tabela 3.9: Prikaz rezultatov otroka G.....	52
Tabela 3.10: Prikaz rezultatov otroka H.....	54
Tabela 3.11: Prikaz rezultatov otroka I	56
Tabela 3.12: Prikaz rezultatov otroka J.....	58
Tabela 3.13: Prikaz rezultatov otroka K.....	60
Tabela 3.14: Prikaz rezultatov otroka L	62
Tabela 3.15: Prikaz rezultatov otroka M.....	64
Tabela 3.16: Prikaz rezultatov otroka N.....	66
Tabela 3.17: Prikaz rezultatov otroka O	68
Tabela 3.18: Prikaz rezultatov otroka P	70
Tabela 3.19: Prikaz rezultatov otroka R.....	72
Tabela 3.20: Prikaz rezultatov otroka S	74
Tabela 3.21: Prikaz rezultatov otroka T	76
Tabela 3.22: Prikaz rezultatov otroka U.....	78
Tabela 3.23: Skupni rezultati raziskave vseh dečkov	79
Tabela 3.24: Skupni rezultati raziskave vseh deklic	80
Tabela 3.25: Prikaz skupnih rezultatov vseh dečkov in deklic	81
Tabela 3.26: prikaz pravilnega oziroma nepravilnega sklanjanja besed v zgodbi	82

KAZALO GRAFOV

Graf 3.1: Prikaz rezultatov otroka A.....	39
Graf 3.2: Prikaz rezultatov otroka B.....	42
Graf 3.3: Prikaz rezultatov otroka C.....	44
Graf 3.4: Prikaz rezultatov otroka D	46
Graf 3.5: Prikaz rezultatov otroka E.....	48
Graf 3.6: Prikaz rezultatov otroka F	50
Graf 3.7: Prikaz rezultatov otroka G	52
Graf 3.8: Prikaz rezultatov otroka H	54
Graf 3.9: Prikaz rezultatov otroka I.....	56
Graf 3.10: Prikaz rezultatov otroka J.....	58
Graf 3.11: Prikaz rezultatov otroka K.....	60
Graf 3.12: Prikaz rezultatov otroka L	62
Graf 3.13: Prikaz rezultatov otroka M	64
Graf 3.14: Prikaz rezultatov otroka N	66
Graf 3.15: Prikaz rezultatov otroka O	68
Graf 3.16: Prikaz rezultatov otroka P.....	70
Graf 3.17: Prikaz rezultatov otroka R.....	72
Graf 3.18: Prikaz rezultatov otroka S	74
Graf 3.19: Prikaz rezultatov otroka T.....	76
Graf 3.20: Prikaz rezultatov otroka U	78
Graf 3.21: Prikaz skupnih rezultatov ne glede na spol	81

1 UVOD

Ljudje smo socialna bitja, zato si danes življenja brez govora ne znamo predstavljati. Je pomembno sredstvo v vsakdanji komunikaciji, saj preko govora izražamo svoja čustva, potrebe, mnenja in vzpostavljamo najrazličnejše stike z okoljem.

Govorni razvoj otroka se prične že ob rojstvu z neverbalno komunikacijo in jokom, preko katerih otroci vzpostavljajo komunikacijo z okoljem. Prav zato je pomembno, da že dojenčku nudimo spodbudno okolje, ki bo krepilo njegov govor in ga spodbujalo. Razvoj govora se najbolj razvija prav v predšolskem obdobju (od rojstva do vstopa v šolo), zato sta pomembna dejavnika komunikacija in ustrezen govorni zgled, ki ga otrok dobi.

Med govornim razvojem se lahko pojavijo tudi različne govorne motnje, ki niso nujno nevarne. Najpogosteje lahko v vrtčevskem okolju zaznamo težavo izgovorjave glasu -r, ki jo lahko otrok s pomočjo logopeda in spodbudnega okolja odpravi.

Na otrokov govor vpliva tako spol kot tudi okolje. Okolje je lahko družinsko ali vrtčevsko, a mora otroku nuditi pozitiven govorni zgled in vzajemno sodelovanje. Pomembno je, da si za otroka vzamemo čas in ga poslušamo, motiviramo in spodbujamo. Skozi odraščanje na otrokov govor vplivajo različni pogovori, zgodbe, televizijske oddaje, reklamni napisi, opazovanje fotografij ipd. Na govorni razvoj vplivajo različni dejavniki, ki lahko pozitivno vplivajo na otrokov besedni zaklad.

Okolje otroku nudi zgled, prav zato na govor otroka vpliva tudi narečje, v katerem živi. V Sloveniji imamo sedem narečnih skupin, ki se med seboj razlikujejo. Vsako narečje ima posebno slušno zaznavo, ki vpliva na govor otroka. Pomembno je, da otrok pozna govor svojega narečja, saj tako ohranjamo kulturno dediščino, vendar pa mu mora vrtčevsko okolje dajati zgled knjižno pogovornega jezika.

V diplomskem delu se bomo osredotočili na vpliv posavskega narečja na poimenovanje predmetov pet- in šestletnikov. Zanimalo nas je, ali na otroke vpliva narečje in kako poimenujejo določene predmete na sličicah in v slikopisu.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 GOVOR

Definicij, ki opredeljujejo govor, je kar nekaj. Vemo, da si brez govora danes življenje težko predstavljamo, saj je za nas in naš razvoj pomemben. Govor ima individualno in družbeno funkcijo za posameznika, saj ga oblikuje, prav tako pa mu omogoča komunikacijo z okoljem in ljudmi, ki ga obdajajo (Marjanovič Umek, 1990). Govor uporabljamo za različne namene, za pridobivanje različnih informacij, za reševanje problemov, organizacijo, opisovanje dogodkov ali pa za opisovanje svojega počutja ali pa počutja drugih (Marjanovič Umek in Fekonja, 2001).

S pomočjo govora oblikujemo tudi otroka in njegove predstave, da se tako iz egocentričnega otroka razvije socialno bitje. Otrokom omogoča vzpostavljanje socialnih interakcij. Je del mišljenja, saj prenaša različne pomene, hkrati pa je govor kot takšen značilen le za ljudi, zato ga pripisujemo tudi k duševnim funkcijam (Horvat in Magajna, 1988).

Sporazumevanje z okoljem, izražanje čustev, pridobivanje različnih informacij, prikazovanje našega mnenja in vzpostavljanje stikov bi bilo brez govora oteženo (Horvat in Magajna, 1988). Govor je osnova komunikacije, vpliva na socialni razvoj in socialne odnose ter ima pomembno nalogo pri prenašanju znanja (Žnidarič, 1993).

Ločimo situacijski in kontekstni govor. Razlika med njima je, da mora poslušalec pri situacijskem govoru poznati dogodek, o katerem otrok pripoveduje, pri kontekstnem govoru pa to ni potrebno (Horvat in Magajna, 1988). Kontekstni govor lahko v vrtcu opazimo pri dejavnosti Cicibralček, ko otrok opisuje dogajanje v slikanici. »Pri učenju govora gre za interakcijo med dozorevanjem (za razvoj in splošne zakonitosti spoznavnega razvoja) in vzgojo, pri kateri je v ospredju komunikacija otrok – starši« (Marjanovič Umek, 1990, str. 14).

Govor se skozi razvoj otroka spreminja, a vendar vedno predstavlja sredstvo komunikacije z okolico. Prvi govor ima predvsem situacijski značaj, ko otrok postavlja različna vprašanja ali pa daje različne odgovore, govor pa poteka večinoma z odraslimi. Kasneje, ko se prične tudi komunikacija s sovrstniki, se otrokov govor spremeni. Včasih so ta pojav imenovali monolog (govor o različnih situacijah, odnosih, aktivnosti ipd.). Zatem preide tudi na druge oblike govora, ki jih otrok uporablja glede na situacijo (Horvat in Magajna, 1988). Z leti so raziskovalci pridobili veliko informacij in tako lahko potrdimo, da otrokovega prvega govora ne imenujemo monolog, ampak dialog. Prav tako so situacijski govor povezali s socializacijskim govorom, saj v obeh poteka komunikacija z drugimi (prav tam).

2.2 RAZVOJ GOVORA

Razvoj govora ni samoumeven. Potrebno je tako spodbudno socialno okolje kot tudi pravilno zorenje otroka (razvoj govora nadzira osrednje živčevje) (Grobler, 1985). »Razvoj govora v prvih letih močno sovpada z razvojem procesa mielinizacije možganskih celic in z razvojem sive skorje v velikih možganih« (Horvat in Magajna, 1988, str. 70). »Za pravilen govorni razvoj je potrebno: ustrezno razvito in zrelo osrednje živčevje, pravilno razviti čuti (zlasti sluh), pravilno razviti govorni organi, dovolj razvite umske sposobnosti in ustrezen vpliv okolja v prvih letih življenja« (Grobler, 1985, str. 190). Na razvoj in uporabo govora vplivajo že zgodnji odnosi med odraslim in otrokom (Marjanovič Umek in Fekonja, 2001). Prav tako vpliva na razvoj govora tudi razvoj glasovnega sistema, ki se razvija s pomočjo procesa zaznavanja glasov (sluha) in procesa izgovorjave glasov. Ob rojstvu ima otrok zelo dobro razvit sluh, ne le da zaznava razlike po intenzivnosti, smeri zvoka ipd., vendar lahko zazna tudi govorne glasove različnih jezikov (Marjanovič Umek, 1990). Potrebno je torej povezovanje bioloških, psiholoških in socialnih dejavnikov, da se lahko govor prične razvijati. S tem se prične razvoj, ki poteka v določenih fazah, ki imajo svoje posebnosti (Grobler, 1985).

Novorojeni otrok že hitro prične obračati glavo v smeri zvoka in okoli drugega tedna že ločuje človeški glas od drugih zvokov, ki ga obdajajo. Že dvomesečni otrok se različno odziva na emocijo glasu (jezen glas – jok). Okoli 4. meseca že ločuje moški in ženski glas, kasneje pa se pojavi tudi otrokova pozornost na ritem in ton (okoli 6. meseca) (Marjanovič Umek, 1990).

Otrok se skozi različne faze razvoja govora srečuje z različnimi glasovi, ki postopoma pridobivajo svoj pomen in jih lažje uporablja. Hitreje si zapomni in uporablja enostavnejše glasove, medtem ko se pri osvajanju težjih glasov lahko pojavijo težave in otrok potrebuje več časa za osvojitev le-teh. Razvoj izgovorjave glasov poteka po vrstnem redu, ki ni slučajen. Otrok prične izgovarjati glasove s soglasniki in nekaj samoglasniki (Grobler, 1985). Na razumevanje govora vpliva pomenoslovje, saj vsebino govora razumemo s pomočjo razumevanja pomena besed oziroma stavkov. Poleg razumevanja pomena pa moramo razumeti tudi odnos med besedami v stavku (Marjanovič Umek in Fekonja, 2001).

Razvoj otrokovega govora lahko opišemo skozi dva vidika. Pri prvem vidiku otrok osvaja vse glasove maternega jezika, drugi vidik pa temelji na razvoju vsebine govora. Oba vidika se med seboj prepletata in razvijata v istem obdobju (Grobler, 1985). V obdobju do tretjega leta prične otrok glasno izgovarjati svoje mnenje, domišljijo, predvsem ko se igra z različnimi igračkami. Ta govor pa postopoma postane notranji govor (Žnidarič, 1993).

Med otrokovim govornim razvojem se pojavita dva modela govora: menjajoč govor in simultani govor. Menjajoč govor je menjava med dvema govorcema, kjer najprej oseba 1 govori in jo oseba 2 posluša, nato pa vlogi zamenjata. Medtem je simultani govor hkratno govorjenje obeh govorcev, ta način pa je pogostejši pri dojenčkih oziroma pri njihovem »pogovoru« z odraslimi (Marjanovič Umek, 1990). Razvoj govora poteka postopoma. Ko malček poveže besede v stavke, je to najprej telegrafski govor (praviloma povezovanje dveh besed npr. »mama mleko«). Kasneje prične uporabljati t. i. odprte besede (te napolnijo mesta v dvobesednih stavkih npr. »še mleko«) (Marjanovič Umek in Fekonja, 2020).

Za razvoj govora je značilnih tudi nekaj posebnosti (Marjanovič Umek, 1990, str. 27):

- izpuščanje zlogov (namesto banana = nana),
- zlogovno podvajanje (težave z dvozložnimi besedami – ladje = lala),
- izpuščanje glasov (dim = di – izpuščanje končnih soglasnikov),
- izpuščanje začetnih soglasnikov – predvsem nepoudarjenih (stroj = troj; mleko = meko),
- dodajanje glasov (luč = luča),
- zamenjava glasov (lokomotiva = kolomotiva).

2.2.1 Teorije govornega razvoja

Povprečna starost otroka pri pričetku govora je dve leti (Marjanovič Umek, 1990). Do danes še ni povsem jasno, kako se otrok govora nauči, obstajajo le različne teorije, ki predpostavljajo oziroma podpirajo določene možnosti razvoja govora (Horvat in Magajna, 1988). Z razvojem govora se ukvarjajo teoretiki, ki skozi svoje teorije poskušajo ugotoviti, zakaj otrok govori šele okoli drugega leta (Marjanovič Umek, 1990).

Behaviorista Miller in Dolard sta v svoji teoriji kot začetek razvoja govora postavila jok, ki je prirojena zmožnost in prva otrokova vokalizacija. Jok vpliva na različne reakcije staršev, kar ga lahko podkrepi, hkrati pa ga nauči različnega reagiranja na glasove iz okolja. Otrok tudi prve besede uporablja naključno, vse dokler odrasli tega vedenja ne nagradi oziroma pohvali. Behaviorista pojasnjujeta tudi kasnejši govorni razvoj in oblikovanje v stavke z oblikovanjem kompleksnih govornih navad, a vendar se bolj osredotočata na predgovorno obdobje (Horvat in Magajna, 1988).

Tudi Skinnerja in drugi predstavniki **vedenjskih teorij** menijo, da k razvoju govora pripomore predvsem reakcija staršev ob otrokovi izgovorjavi besede (torej po principu dražljaj – odgovor – okrepitev – posplošitev). Če starš na otrokovo besedo pozitivno odreagira (otroka pohvali, poboža ipd.), bo otrok to doživel kot ugodje in bo večkrat izgovarjal to besedo. A vendar ta teorija ne more podpreti celotnega govornega razvoja (Marjanovič Umek, 1990, str. 12).

Lingvist Noam Chomsky nasprotuje behavioristični teoriji in podobnim, saj je mnenja, da učenje nima tako velikega pomena za razvoj govora. Prav tako zanika učenje jezika s pomočjo posnemanja, saj si vsak posameznik oblikuje svoja govorna pravila, ki so v resnici pravila njegovega materne jezika. Okolje vpliva na to, kateri jezik se bo otrok najprej naučil, vendar imajo po mnenju Chomskega vsi jeziki podobno formalno organizacijo (Horvat in Magajna, 1988).

Da so govorne strukture prirojene, pa je mnenje predstavnikov **bioloških teorij**, ki poudarjajo pomembnost bioloških osnov pri razvoju govora. Otrokov govor je v neki meri odvisen od stopnje zrelosti živčnega sistema, a predstavniki poudarjajo pomen posnemanja socialnega okolja, ki vpliva na zgodnji govor (Marjanovič Umek, 1990).

Učenje govora zanikajo tudi t. i. **generativno-transformacijske teorije** ali drugače **splošne jezikovne teorije**. Njihov avtor N. Chomsky meni, da okolje poskrbi za aktivacijo otrokovega govora, ki je po njegovem mnenju prirojen (prav tam). Na drugi strani **kognitivne teorije** govor povezujejo s spoznavnim razvojem in »razlagajo govorni razvoj v kontekstu razvoja pojmov« (Marjanovič Umek, 1990, str. 13). Otroci svoj govor oblikujejo do 4 let in pol, a vendar na govorni razvoj vplivajo razvojne stopnje in miselni razvoj (prav tam).

Piaget je otroški govor razdelil na egocentrični govor in socializiran govor. Pri egocentričnem govoru se otrok pogovarja sam s seboj oziroma govori ne glede na sogovorčev položaj (gleda le s svojega stališča), ki ga ne zanima, torej kot nekakšen monolog. Na drugi strani je socializiran govor, ko se otrok že prilagodi sogovorčevemu položaju in je pozoren tudi na njegova stališča (Kranjc, 1999). Mnogi raziskovalci so se trudili ponoviti Piagetovo raziskavo in potrditi rezultate, vendar nikoli niso prišli do takšnih oziroma podobnih rezultatov kot Piaget (Horvat in Magajna, 1988).

Nasprotnik Piagetovi teoriji je bil Lev S. Vigotski. Le-ta je poskušal z različnimi raziskavami dokazati, da egocentrični govor ni primaren otrokov govor. Tako je prišel do ugotovitev, da je egocentrični govor posledica slabe poglobitve v individualen govor in da je govor primarno socialen. Prav tako se je postavil tudi proti Piagetovi teoriji o tem, da egocentričen govor ob vstopu v šolo izgine. S poglobitvijo je prišel do rezultatov, da lahko

egocentrični govor vpliva tudi na mišljenje, prav tako pa dokazal, da se spremeni v notranji govor, ki vpliva tudi na miselno aktivacijo (Horvat in Magajna, 1988).

H. Bee je mnenja, da je otrokov govor ustvarjalen, saj otrok uporablja svoja pravila, ki pa niso tesno povezana s posnemanjem. Otrok slišane besede prilagodi predvsem svojemu besedišču in svoji slovnici (Marjanovič Umek, 1990).

2.2.1.1 Odnos med razvojem mišljenja in govora v predšolskem obdobju

Že Jean Piaget in Lev Vigotski sta se ukvarjala z odnosom med razvojem mišljenja in govora, spodbudila sta številne raziskave, vendar so na tem področju še vedno nejasnosti (Marjanovič Umek, 1990).

Piaget je v svoji teoriji spoznavnega razvoja opredelil, da na razvoj mišljenja govor ne vpliva, medtem ko je razvoj mišljenja potreben za razvoj govora. Njegove ugotovitve sicer kažejo, da govor razširja razvoj miselnih operacij, a vendar Piaget meni, da govor sam po sebi ni zadosten za razvoj mišljenja (prav tam). Na drugi strani Lev Vigotski meni, da se govor in mišljenje razvijata ločeno, nevezano drug na drugega, kasneje pa se pojavi povezava, ko se pričneta ti dve komponenti prepletati med seboj, kar se po mnenju avtorja zgodi okoli drugega leta, takrat pa naj bi otrok pričel širiti svoj besedni zaklad, govor bi postajal bolj intelektualen, mišljenje pa bolj govorno (Marjanovič Umek, 1990).

Po mnenju Vigotskega se v procesu prepletanja mišljenja in govora pojavijo tri stopnje:

- govor sledi otrokovim namernim akcijam;
- govor spremlja otrokove akcije (tako imenovani egocentrični govor, kot ga definira Piaget);
- govor se pojavlja pred akcijami in jim s tem omogoča ustrezno organizacijo v času (tako imenovani notranji govor) (Marjanovič Umek, 1990, str. 52).

Piaget je mnenja, da se pri otroku najprej pojavi egocentrični govor, ko otrok govori le iz svojega vidika, kasneje pa se pojavi socialni govor. Vigotski je raziskal Piagetovo zaporedje govornega razvoja in mu nasprotoval, saj meni, da se pri otroku najprej pojavi socialni govor (zunanji), šele kasneje se pojavi egocentrični govor. Kot zadnjo stopnjo

Vigotski opisuje notranji govor, ki naj bi imel vpliv na mišljenje, a ne popolnoma (Marjanovič Umek, 1990).

Ameriški psiholog J. Bruner je mnenja, da ima govor pomembno vlogo pri oblikovanju simbolnega sistema, vpliva pa tudi na spoznavni razvoj, zlasti med četrtem in dvanajstim letom (prav tam).

2.2.2 Faze govornega razvoja

Razvoj govora lahko opišemo skozi dve fazi (Horvat in Magajna, 1988, str. 68–69):

- faza predhodnih oblik govora (vokalizacije, ki se pojavljajo do otrokovega povezovanja pomena z besedo oziroma glasom),
- faza pravega govora.

Kranjc in Saksida (2001, str. 79) pa sta govor razdelila v:

- predjezikovno in
- jezikovno fazo.

2.2.2.1 Faze predhodnih oblik govora (predjezikovna faza)

Predjezikovna faza predstavlja obdobje do enega leta oziroma do vstopa v šolo, ko otrok še razvija svoja verbalna sredstva in jih še ne obvlada (Kranjc in Saksida, 2001).

Prva stopnja je **jok**. Otrok zajoka že takoj ob rojstvu, s pomočjo joka vzpostavlja komunikacijo z okoljem v prvih 6–8 tednih življenja (prva vokalizacija) (Marjanovič Umek, 1990). Zato bi lahko rekli, da se govor otroka prične takoj ob rojstvu, saj je otrokov prvi jok znak, da so govorni organi pripravljene na proizvodnjo glasov (Horvat in Magajna, 1988). Ko kasneje uporablja različne oblike joka in krika ob različnih potrebah (spanje, lakota, neugodje ipd.), se prične prva komunikacija s starši (Grobler, 1985). Z oblikovanjem glasov se prične tudi razvoj govora, ko postopoma prehajamo od nejasnih do jasnih in razumljivih glasov (Horvat in Magajna, 1988).

Druga stopnja je **gruljenje**, ki se pojavi ob koncu prvega meseca otrokovega življenja, ko otrok prične uporabljati samoglasnike in z njimi sporoča svoje razpoloženje. A tudi

gruljenje še ni govor, pojavi se tudi pri gluhih otrocih (Marjanovič Umek, 1990). V tem obdobju otrok proizvaja različne vokale, ki so najprej brez pomena. Vendar se otrok vokalizacije ne nauči iz okolja oziroma s posnemanjem, pojavi se pri vseh otrocih, ne glede na govorne težave, gluhonemost in nacionalnost (Horvat in Magajna, 1988). Grobler to obdobje imenuje brbljanje. Prične se z osvajanjem glasov maternega jezika, ki je najprej refleksno igranje govornih organov (naključno oglašanje), postopoma pa pričnemo zaznavati tudi glasove, podobne maternemu jeziku (Grobler, 1985). Otrok najprej zaznava samoglasnike (a, e, i, o, u), ki jih kasneje poveže s soglasniki in tako nastanejo zlogi (ma, ba, ga, ipd.), ki jih opazimo v fazi čebljanja (Marjanovič Umek, 1990). V tem obdobju se pojavi glasovno širjenje oziroma ekspanzija. Otrok lahko spregovori vse glasove maternega jezika in kar nekaj glasov drugih jezikov. Kasneje se otrok prične prilagajati maternemu jeziku in okolici, kar imenujemo glasovno krčenje ali kontrakcija, saj glasovi drugih jezikov postopoma izginjajo (Horvat in Magajna, 1988).

Okoli 6. meseca se pojavi **bebljanje** oziroma čebljanje, ko otrok prične uporabljati tudi soglasnike in jih skupaj s samoglasniki oblikuje v zloge (Marjanovič Umek, 1990). Otrok ritmično ponavlja določene zloge, se z njimi igra (Grobler, 1985). Ti zlogi še ne vsebujejo posebnega pomena, a so osnova govornega razvoja (Horvat in Magajna, 1988). Bebljanje spada med prvo vokalizacijo in se že približuje govoru ter je pomembna osnova za nadaljnji govorni razvoj (Marjanovič Umek, 1990). Pomembno je, da otroku omogočimo čebljanje, ga pri tem spodbujamo, ponavljamo glasove za njim. Tako se otrok nauči posnemati tudi govor iz okolice in povezovati različne zvoke iz okolja, ki jih poskuša posnemati. V tem obdobju prav tako že razumeva govor (Grobler, 1985).

2.2.2.2 Faza pravega govora (jezikovna faza)

Ko otrok prične usvajati slovnična pravila, pravila za oblikovanje besed, usvaja različne besede in se uči tvorjenja različnih besedil, se prične jezikovna faza (Kranjc in Saksida, 2001).

Ob koncu prvega leta se pojavi zadnja stopnja – **izgovorjava po govornem vzorcu**, ko otrok prične pogosteje uporabljati glasove maternega jezika (Marjanovič Umek, 1990). Otrok prvo besedo izgovori pri približno enem letu starosti. Vendar obstajajo med otroki razlike. Prva beseda označuje le en predmet, osebo ali stvar in ne vseh stvari (včasih otrok združi zloga ma-ma in starši menijo, da je to prva beseda, vendar isti zlog uporabi tudi pri medvedku ali pa drugi igrači). Prva otrokova beseda je navadno samostalnik oziroma poimenovanje nekega predmeta, osebe (Grobler, 1985).

A vendar se otrokova komunikacija prične, še preden spregovori prvo besedo, saj kot komunikacijo štejemo že otrokovo opazovanje odraslega, ki ga sčasoma prične posnemati; šele kasneje se tudi govorno odziva (Bahar, Kolman in Koželj, 1979). Predno bo otrok zmožen govoriti, bo govor odraslih že razumel. Najprej bo govor razumel s pomočjo ritmične strukture, kasneje pa bo povezoval med seboj glasove določene besede (Horvat in Magajna, 1988). Otrok razume besede že približno 3 mesece, preden jih prične uporabljati (Marjanovič Umek, 1990). Ko otrok razume besede, se prične razvijati besedni zaklad (Bahar, Kolman in Koželj, 1979).

Prve besede v otrokovem besedišču delimo na: specifične samostalnike (poimenovanje edinstvenih stvari: npr. človek, žival), splošne samostalnike (poimenovanje posameznih predmetov, živali, ljudi ali skupine predmetov), akcijske besede (opis dogajanja), povedana določila (opisujejo lastnost: čudovit, velik), osebno-socialne besede (za označevanje razpoloženja, želja: prosim, ne) in funkcijske besede (imajo slovnično funkcijo: kje, kako) (Marjanovič Umek, 1990, str. 23).

Poznamo dve vrsti besednega zaklada: aktivni in pasivni besedni zaklad. Pasivni besedni zaklad vsebuje besede, ki jih poznamo, prav tako vemo njihov pomen, vendar pa jih ne uporabljamo v našem vsakdanjem življenju. Medtem so v aktivnem besednem zakladu (manjšem od pasivnega) besede, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju. Tako je tudi

pri otrocih, zato moramo biti pri različnih meritvah previdni, saj določene metode merijo le aktivni besedni zaklad in posledično rezultatov ne moremo posplošiti na celoten besedni zaklad (Horvat in Magajna, 1988).

Metode preučevanja otrokovega besednega zaklada so različne. Med primernejše metode spada direktna (biografska) metoda, ki jo lahko uporabljajo starši ali vzgojitelji, saj večino časa preživijo z otrokom. Gre za sprotno zapisovanje otrokovih uporabljenih besed in izdelavo preglednic. Ker je ta metoda obsežna, raziskovalci raje uporabijo podoben princip, le da si za beleženje besed določijo določen čas v dnevu (prav tam).

Oblikovanje slovničnih struktur pri otroku je raziskoval jezikoslovec A. N. Gvozdjev. Razvoj oblikovanja slovničnih struktur je predstavil skozi tri obdobja. V prvem obdobju (1–2 leti) otrok preide iz enobesedne povedi v poved z dvema ali več besedami. V drugem obdobju (2–3 leti) se prične otrokov besedni zaklad širiti, prav tako pa že prične uporabljati slovnične strukture. V zadnjem, tretjem obdobju (3–7 let) se govor prične bolj približevati maternemu jeziku, otrok pa uporablja tudi različne sklone in prične spreganje besed (Horvat in Magajna, 1988).

2.2.3 Govor v obdobju malčka (od 1. do 3. leta)

V obdobju malčka se pojavi tudi otrokova prva beseda. To je skupina glasov, »ki jih otrok izgovarja in imajo pomen« (Marjanovič Umek, 1990, str. 21).

»Združeni zlogi pa postanejo prva beseda šele takrat, ko isto kombinacijo zlogov stalno uporablja za iste stvari in za označevanje istih pojavov« (Horvat in Magajna, 1988, str. 73). Prvo besedo otrok izgovori nekje med 8. in 15. mesecem, vendar obstajajo izjeme. Težko opredelimo, kdaj je otrok izgovoril prvo besedo, ki je imela zanj tudi pomen in ni le naključno povezovanje zlogov (Marjanovič Umek, 1990). Vsak otrok je poseben in se razvija v svojem tempu. Razlike med otroki iste starosti so precejšnje. Prav tako so razlike, kdaj bo otrok spregovoril, kako hitro se bo »učil« novih besed ... Tako lahko govorimo le o povprečju, od katerega pa nekateri odstopajo, vendar to ne pomeni nujno, da so slabši, boljši ali zaostali (Marjanovič Umek in Fekonja, 2001).

Pomen prve besede je med otroki individualen, saj lahko dva različna otroka uporabljata isto besedo za različne stvari. En otrok bo npr. uporabil besedo babica le pri poimenovanju svoje babice, medtem ko bo drug z besedo babica poimenoval vse starejše ženske. Besede pa skozi razvoj pridobivajo različne pomene (Marjanovič Umek, 1990).

Prve besede se navezujejo na različne živali, hrano, igrače in predmete, ki so okoli otroka (Marjanovič Umek in Fekonja, 2001). Šele kasneje se besede razširijo tudi na poimenovanje dogajanja, gibanja (Marjanovič Umek, 1990).

Otrokove prve besede so večinoma samostalniki. Samostalnike otrok hitreje osvaja do približno drugega leta, ko predstavljajo polovico besednega zaklada otroka (Horvat in Magajna, 1988). Okoli drugega leta jih hitro pričnejo dopolnjevati tudi glagoli in zaimki (Grobler, 1985). Besedišče se močno povečuje v starosti med 13. in 25. mesecem, ko otrok dojame, da ima vsaka beseda svoj pomen (Marjanovič Umek in Fekonja, 2001). Otrokov besedni zaklad se do takrat poveča na približno 200 do 300 besed (Horvat in Magajna, 1988). Otrokovo besedišče tako prične hitro naraščati (Marjanovič Umek, 1990). Takrat prične postavljati različna vprašanja, se zanima za poimenovanja različnih predmetov in tako svojemu besedišču postopoma dodaja tudi pridevnike, prislove in predloge ter do konca tretjega leta osvoji vse besedne vrste (Grobler, 1985).

»O popolnem glasovnem zaznavanju lahko govorimo pri dveletnem otroku« (Marjanovič Umek, 1990, str. 27).

2.3 Govor v zgodnjem otroštvu (od 3. leta do vstopa v šolo)

Od tretjega leta starosti naprej se otrokov govor prične pravilno oblikovati (Žnidarič, 1993). Otrokov govor se med 3. in 6. letom starosti zelo hitro razvija. Prepleta se razvoj slovnice in razvoj sporazumevalnih funkcij ter vpliv drugih psihičnih funkcij. Šele po drugem letu starosti se otrokov govor prične razvijati tudi na drugih ravneh in tako postane razumljiv tudi drugim. Za uspešno sporazumevanje z okolico (odraslimi, vrstniki) je potrebno tudi upoštevanje slovničnih pravil, ki jih otroci razumejo in pričnejo upoštevati okoli 5. leta starosti (Marjanovič Umek in Fekonja, 2020).

»Najizrazitejše obdobje govornega razvoja je čas med 2. in 6. letom starosti« (Horvat in Magajna, 1988, str. 154). V obdobju med 18. in 20. mesecem prične otrok dve besedi oblikovati v stavek. Na začetku uporabljeni stavki ne vsebujejo veznikov, zaimkov ipd., kar imenujemo telegrafski govor. Prvi stavki so navadno »mama, glej« in »mama, avtobus«, saj otrok še ne more izreči »mama, glej avtobus« (Marjanovič Umek, 1990). Ko otrok osvoji stopnjo dvobesednih stavkov, se prične govor razvijati v vse smeri. Otrok prične z natančno uporabo glasov, oblikuje besedne pomene in oblikuje različne stavčne strukture (Marjanovič Umek, 1990).

Okrog 18. meseca se pričnejo pojavljati tudi večbesedne povedi, ki pa jih večina otrok osvoji do približno 30. meseca (Horvat in Magajna, 1988). Ob koncu treh let, ko otrok izgovarja in uporablja vse glasove maternega jezika, se govor razvija bolj vsebinsko. Otrokovi stavki postajajo daljši in kompleksnejši (Grobler, 1985). Otrok postopoma v stavku pravilno uporabi čas (preteklik, sedanjik, prihodnjik), besede sprega in sklanja. Prav tako besede pridobijo pomensko vrednost (otrok ugotovi, da babica ni le njegova babica) (Žnidarič, 1993).

Otroci naj bi po mejnikih med 4. in 6. letom sestavljali od pet- do šestbesedne stavke, tekoče govorili, izražali čustvene odnose, glas dobro modulirali, razumeli 2500–3000 besed, znali slediti navodilom treh ali štirih aktivnosti, razumeli besede: če, zato in zakaj (Marjanovič Umek, 1990, str. 31). Ko se pri otroku prične razvoj logičnega mišljenja, prične uporabljati vprašalnice: zakaj, kako in kdaj (Žnidarič, 1993).

V obdobju po 4. letu se poleg širjenja besedišča izboljša tudi uporaba različnih besednih vrst. Otrok besede izgovarja bolj sproščeno, v povedih pa se pojavlja več veznikov, glagolov in zaimkov. Prav tako lahko obnovi že krajšo zgodbo (Žnidarič, 1993).

Med otroki se tudi v razvoju govora kažejo različne individualne razlike. Strokovnjaki so naredili raziskave in prišli do ugotovitev, da se besedišče v otroštvu najbolj razvija v starosti treh let, treh let in pol ter štirih let in pol (Marjanovič Umek in Fekonja, 2020). Otrok ima osnovno strukturo govora osvojeno pri približno petih letih, medtem ko je vsebina osvojena šele po šestem letu starosti. Prav tako se okoli petega leta upočasnijo tudi razvoj besedišča (Marjanovič Umek, 1990).

V obdobju med 3. letom in vstopom v šolo se po mnenju avtorice Marinke Grobler (1985, str. 192) konča tudi razvoj glasov. Avtorica hkrati ugotavlja, da otrok osvaja glasove postopoma, v nekem vrstnem redu, ki ni slučajen. Do neke drugega leta starosti otrok osvoji glasove p, b, m, n, j, t, d, k, g in v. Ko dopolni dve leti, prične z osvajanjem f, h, l, c, z in s, med zadnjimi pa otrok osvoji glasove r, č, š, ž (slednji spadajo pod težje osvojljive). Prav tako avtorica v svojem delu navaja, da osvajanje glasov pri otrocih poteka različno, z velikimi odstopanji. Priporočljivo je, da otrok glasove maternega jezika obvlada neke do 6. oziroma najkasneje do 7. leta starosti, saj lahko drugače to pomeni težave v govornem razvoju.

2.3.1 Govorne težave otrok

Pri razvoju govora se lahko pojavijo tudi govorne/jezikovne motnje, ki vplivajo na razumevanje govora in učinkovitost komunikacije (Marot, Jelenc in Korošec, 2018). O govornih motnjah govorimo, če se govor do določene starosti ne izoblikuje pravilno (Rosenbaum in Simon, 2016, povz. po Marot, Jelenc in Korošec, 2018, str. 51). Marot Jelenc in Korošec (2018) delita govorne/jezikovne motnje v tri skupine:

- motnje govorjenih glasov – MGG (artikulacijske motnje, dizartrične motnje in otroška apraksija),
- glasovne motnje in
- motnje fluentnosti.

Najpogostejše motnje v predšolskem obdobju so motnje govorjenih glasov, in sicer artikulacijske (fonološke) motnje (pomanjkljivi izreki nekaterih glasov, nepravilno zaporedje glasov), pri katerih ne poznamo vzroka nastanka (Marot, Jelenc in Korošec, 2018). Pri večini otrok, starih okrog tri leta, je artikulacija nekaterih glasov (r, č, ž in š) nestabilna in nepopolna. Poleg prej naštetih glasov otrokom povzročajo težave tudi glasovi c, z, s in l. A vendar ima največ otrok težave pri izgovarjanju sičnikov, šumnikov in glasu r (Batagelj, Galun in Solina, 2015).

»Otrok lahko reče namesto sova: tova, šova, cova, hova, ova ..., kjer so prisotni različni fonološki procesi, npr. zaustavljanje, posteriorizacija, afrikacija, velarizacija ali izpust

fonema, pri čemer ima lahko otrok težave s slušnim zaznavanjem glasov ali z motoriko govoril ali pa v priklicu ustreznih oblik besed.« (Batagelj, Galun in Solina, 2015, str. 2).

Na svetu naj bi bilo več kot 70 % logopedskih obravnav. Združenje ASHA (The American Speech-Language-Hearing Association) je potrdilo 10–15 % motenj govornih glasov v predšolskem obdobju (Marot, Jelenc in Korošec, 2018).

Po mnenju Law, Boyle, Harris, Harkness in Nye (2000, povz. po Marot, Jelenc in Korošec, 2018, str. 51) »se pri pet- do sedemletnih otrocih motnje govornih glasov pojavljajo v 2 do 25 %«.

Motnje govornih glasov lahko delimo na tiste, ki se pojavijo zaradi znanih etioloških dejavnikov (le-teh je malo), ali pa na tiste, ki se pojavijo zaradi neznanih etioloških dejavnikov. Tem lahko predpišemo tudi podskupine, in sicer:

- motnje zaradi prisotnosti strukturnih nepravilnosti govoril,
- motnje zaradi prisotnosti senzornih primanjkljajev,
- motorične govorne motnje in
- artikulacijske motnje neznanega vzroka (Marot, Jelenc in Korošec, 2018).

Glede na starost govorca motnje govornih glasov delimo v štiri skupine (Marot, Jelenc in Korošec, 2018):

- normalen govorni razvoj – vsi tipični govorci, starost ni pomembna;
- govorni zaostanek – otroci med 3. in 9. letom; izpuščajo večje število glasov, a jim lahko s pravočasnimi ukrepi pomagamo; vzroki za govorni zaostanek so lahko genski dejavniki, vnetje ušes ali psihosocialni simptomi;
- motorične govorne motnje – otroci; izpuščanje, popačenje in nadomeščanje glasov; ni nujno, da jim ukrepi pomagajo; sem spadajo otroci z apraksijo govora, dizatrijo v otroštvu ali tisti z neopredeljenimi motorično govornimi motnjami;
- artikulacijske napake – govorci, ki popačijo glasove; ne spadajo v govorno tvegano skupino; sem spadajo tisti, ki imajo napake pri izreki pripornikov, zlitnikov in izreki glasu r.

V vrtcu se največkrat srečamo z otroki, ki imajo težave v izgovorjavi glasu r. Zaradi pojava motnje govornih glasov so taki otroci napoteni v logopedске ambulante. Poleg strokovne obravnave morajo tudi starši doma nameniti čas za artikulacijske vaje, ki jih določi logoped, saj je to lahko odločilno za govorni razvoj njihovega otroka. Najboljše govorne vaje za otroka so tiste, ki potekajo skozi igro (Batagelj, Galun in Solina, 2015).

2.4 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA RAZVOJ GOVORA

Na otrokov razvoj govora vplivajo različni dejavniki, ki jih delimo na zunanje (sociološke, socialne) in notranje (biološke in psihološke) (Kranjc in Saksida, 2001). K notranjim dejavnikom štejemo spol, razvoj osrednjega živčevja, razvoj čutil (sluh) ipd.; zanje velja, da nanje nimamo vpliva. Drugače velja za zunanje dejavnike, na katere pa imamo vpliv; npr. spodbudno družinsko okolje, spodbudno vrtčevsko okolje, bralni zgled ipd. (Grobler, 1985).

2.4.1 Notranji dejavniki – vpliv spola

K notranjim dejavnikom štejemo spol, razvoj osrednjega živčevja, razvoj čutil (sluh), splošne motorike telesa ipd. in nanje nimamo vpliva, saj so povezani z organskimi vplivi (Grobler, 1985). Najpogosteje lahko v vrtcu zaznamo razlike v govornem razvoju zaradi vpliva spola.

Vpliv spola na razvoj govora je raziskovala avtorica Grobler (1985, str. 193) v svojem članku, kjer je zapisala: »Povprečno inteligentne deklice spregovorijo prej kot povprečno inteligentni dečki, več govornih napak je pri dečkih kot pri deklicah«.

Spol otroka ima vpliv na širjenje besednega zaklada. Deklice naj bi bile pri celotnem govornem razvoju hitrejše, saj se že zgodaj identificirajo z materjo, ki pa je otrokov prvi govorni model (Horvat in Magajna, 1988).

2.4.2 Zunanji dejavniki – vpliv okolja

Med zunanje dejavnike, ki vplivajo na razvoj govora, uvrščamo položaj družine, družinsko in širše okolje ter izobrazbo staršev. Najpomembnejšo vlogo ima okolje in osebe v njem, zato je pomembno, da v komunikaciji z otroki pazimo na svoj stil govora in se izogibamo uporabi pomanjševalnic (Kranjc in Saksida, 2001). Odrasli v pogovoru z dojenčkom/otrokom nenamerno uporabljajo drugačno obliko govora, kot bi jo uporabljali v pogovoru z odraslo osebo. Prav tako je v govoru z otrokom veliko ponavljanja, pomanjševalnic, npr. ama-ama = jesti (Marjanovič Umek, 1990). Okolje vpliva na besedni zaklad otroka in lahko razvoj otrokovega besednega zaklada spodbuja ali pa zavira. Prav tako mu osebe iz okolja omogočajo komunikacijo (praktično in spoznavno aktivnost) in tako poleg otrokove socializacije vplivajo tudi na razvoj govora (Horvat in Magajna, 1988).

Otrok se iz okolja nauči različnih komunikacijskih stilov, od neverbalne do verbalne komunikacije. Pomembno je, da ljudje v otrokovem okolju dajejo otrokom kar najboljši komunikacijski zgled (Kranjc in Saksida, 2001).

Med otrokom in odraslo osebo nastajajo v razvoju govora različne interakcije, ki jih je opisal P. Reich (Marjanovič Umek, 1990, str. 37): **ponavljanje** (odrasel ponavlja stavek), **razširjanje otrokovega govora** (otrok: »Mia pila«, odrasel pa ponovi »Mia bi pila«), **razlaga** (otrok vidi deklico, ki joče »deklica joka«, odrasel pa mu odgovori »Da, deklica je žalostna«), manj uporabna interakcija pa so **poučna vprašanja** (odrasel sprašuje otroka »Kaj moramo narediti, predno gremo h kosilu?«, otrok pa odgovori »umiti roke«).

Na otrokov govorni razvoj vplivajo različne interakcije z okoljem, ki ga obdaja. Pomembno je, da otrokovo družinsko in vrtčevsko okolje delujeta vzajemno, saj le tako lahko otroku ponudimo čim boljše možnosti za razvoj, na katerega pa vplivajo tudi biološke dispozicije (Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj in Pečjak, 2012).

Otrok s poslušanjem pravljic, pesmic in različnimi pogovori poleg jezika razvija tudi svojo domišljijo. Med 4. in 5. letom starosti domišljija vpliva na otrokovo izmišljanje različnih zgodb (Žnidarič, 1993). Odrasel otroku ne sme le pripovedovati, ampak ga mora biti

pripravljen tudi poslušati, saj to pomembno vpliva na zgodnjo komunikacijo in govorni razvoj (Marjanovič Umek, 1990).

Otrok besede in stavke izgovarja dalj časa, saj je pri tem počasnejši od odraslih, vendar si je pri pogovoru z otrokom potrebno vzeti čas, saj ga s pozornim poslušanjem motiviramo in spodbujamo (Žnidarič, 1993).

2.4.2.1 Družinsko okolje

Močan vpliv na govorni razvoj otroka ima družinsko okolje, iz katerega otrok izhaja. Glasovi materne jezika predstavljajo temelj razvoja govora in osvajanja jezika (Grobler, 1985).

Pomembno je, da starši otroku berejo različne zapise, saj to vpliva na otrokovo zgodnje zavedanje o povezavi med zapisanimi in izgovorjenimi besedami. Otroci, ki bodo videli starše ali druge pomembne odrasle osebe brati, bodo zgodaj pokazali zanimanje za knjige (Rihtar, 2017).

Otrok v veliki meri posnema govor odraslega. Vloga odraslih je, da z otrokom komunicira čim bolj razumljivo in premišljuje o izbranih besedah. Prav tako moramo paziti, da otrokov govor pohvalimo. Vseeno moramo paziti, da v svojem govoru ne uporabljamo predolgih povedi (bolj priporočljiva je uporaba krajših stavkov), se z otrokom ne pogovarjamo v pomanjševalnicah, ne ponavljamo prevečkrat istih besed in da se z otrokom ne pogovarjamo pretiho ali preglasno (Bahar, Kolman in Koželj, 1979).

Starši naj otroku omogočijo rokovanje s knjigami, tako v knjižnicah, knjigarnah kot tudi doma (Rihtar, 2017).

2.4.2.2 Vrtčevsko okolje

Kurikulum za vrtce opredeljuje šest področij, na katerih slonijo usmerjene dejavnosti v vrtcu: gibanje, jezik, umetnost, družba, narava, matematika (Kurikulum za vrtce, 1999). Jezikovna vzgoja v vrtcu poteka tako v prvi starostni skupini (od 1. do 3. leta) kot tudi v drugi starostni skupini (od 3. do 6. leta). Vzgojiteljica nudi otroku spodbudno okolje, ki

mu omogoča aktivno sporazumevanje in usvajanje različnih govornih strategij. Hkrati vzgojiteljica spodbuja jezikovni razvoj skozi dejavnosti drugih področij in tako vzpostavlja medpodročno povezovanje (Kranjc in Saksida, 2001). Slovenski kurikulum spada po mnenju mnogih strokovnjakov med sodobne kurikule. Je bolj fleksibilen dokument, ki vsebuje vsebine, dejavnosti in različne cilje, ki vzgojiteljem pomagajo pri načrtovanju njihovega strokovnega dela. Ker spodbuja učenje preko konkretnih izkušenj, daje vzgojitelju možnost odprte izbire metod in oblik dela (Baloh, 2019).

Vzgojiteljeva naloga je, da oceni govorne zmožnosti otroka in mu zastavlja takšne naloge, ki jih otrok zmore, saj bo le tako otrok prišel do pohvale in pridobil dodatno motivacijo (Bahar, Kolman in Koželj, 1979).

Vse vsebine, ki jih posredujemo otroku, morajo biti premišljeno izbrane, saj otrok skozi najrazličnejše oddaje, knjige, revije ipd. razvija svoj govor. Prav tako naj so v knjižnem kotičku izbrane premišljene vsebine, ki so otroku ves čas na voljo (Kranjc in Saksida, 2001). Skozi igro lahko vzgojitelj privablja različne samoglasnike in tako spodbudi otrokovo vokalizacijo. Prav tako lahko kasneje s posnemanjem živali (mu, be, mau, ov) spodbudi uporabo posameznih zlogov pri otroku, saj bo otrok odraslega posnemal (Bahar, Kolman in Koželj, 1979).

Področje jezika v vrtcu moramo razvijati širše, saj sem spada tudi književna in knjižna vzgoja, tukaj pa se začne tudi obdobje zgodnjega opismenjevanja. To področje neposredno razvijamo tudi skozi druga področja, namreč vzgojitelj je otrokom govorni zgled preko vsakodnevnih pogovorov in dejavnosti (Baloh, 2019). Otrok torej preko jezikovnih dejavnosti ne razvija le govora, vendar tudi knjižno vzgojo, izražanja počutja, predbralne sposobnosti, komunikacijo, kulturo ipd. (Kurikulum za vrtce, 1999). Pomemben del dejavnosti, ki prispevajo k razvoju jezika in govora otroka, so tudi zapisi ob njegovih izdelkih, opazovanje revij, zapisi kuharskih receptov, prometni znaki ipd. (Baloh, 2019). Otroka moramo vključevati v različne kulturne dogodke (npr. ogled gledališke predstave), saj takšni dogodki vplivajo na govor in jezikovno oblikovanje (Kranjc in Saksida, 2001).

Vzgojitelj lahko v vrtcu razvija tudi artikulacijske sposobnosti, ki vplivajo na razvoj govora. Z otroki lahko uri ustnice, jezik in dela vaje mehkega neba. Vsako vajo lahko poveže z določeno vsebino, zgodbo oziroma pesmico, ki bo otroku neko zabavno izhodišče (Bahar, Kolman in Koželj, 1979).

Pedagoški delavci v vrtcu morajo, ne glede na potek družinske pismenosti in družinskega branja doma, izvajati čim bolj premišljene jezikovne dejavnosti, s katerimi spodbujajo bralno-pismeni razvoj pri vseh otrocih in nadomestijo določene primanjkljaje. Tudi z dejavnostmi iz drugih področij kurikulumuma lahko spodbudimo jezikovni razvoj otroka (Rihtar, 2017).

Vzgojitelji imajo nalogo, »da starše ozaveštujejo in jih prepričajo v pomembnost družinske pismenosti in družinskega branja« (Rihtar, 2017, str. 14). Ozaveščanje lahko poteka preko neposrednih organiziranih delavnic, s pomočjo Cici bralčka, bralnega nahrbtnika ipd. (prav tam).

2.5 SLIKANICA IN SLIKOPISI

Vsa besedila, s katerimi se srečuje otrok tako v predbralnem kot tudi v zgodnjem bralnem obdobju, so multimodalna zaradi prepletanja verbalnega in vizualnega koda sporočanja (Haramija in Batič, 2023). Multimodalno besedilo, kamor uvrščamo tudi slikanico, je besedilo, v katerem se prepletajo elementi tiska/besedila, slik in oblikovanja. Najpogosteje najdemo takšna besedila v okolju otrok, ki jim sočasnost besedila in slike omogoča širše sporočilo in več kodov sporočanja – jezikovnega in vizualnega (Batič, 2015). Slikanica je delo oziroma knjiga, kjer se prepletata besedilo in ilustracija ter se sočasno tudi dopolnjujeta (Mileva Blažič, 2018). Za slikanico je značilno malo besedila, saj otrok oziroma bralec zgodbo spoznava preko ilustracij in slik, ki dopolnjujejo besedilo (Santoro, 2009).

Obstaja več delitev slikanic. Glede na razporeditev ilustracij in besedila poznamo tri vrste slikanic:

- besedilo in ilustracije so oblikovno ločene celote,
- besedilo in ilustracije so oblikovna celota in
- slikopis (Batič in Haramija, 2017, str. 34).

»Slikopisi imajo pomembno mesto v vzgojno-izobraževalnem procesu kot koristen pripomoček pri razvijanju bralne pismenosti« (Haramija in Batič, 2023, str. 59).

»Slikopis je besedilna zvrst v otroški književnosti, namenjena najmlajšim bralcem, ki še ne znajo brati in pisati oziroma ki bralno in pisno zmožnost šele usvajajo« (Sokolov, 2009, str. 85).

Slikopis je vrsta slikanice, kjer določeno besedo v besedilu nadomesti slikovna upodobitev. Ta vrsta besedila je primerna tudi za mlajše otroke, ki lahko s pomočjo naših spodbud dopolnjujejo zgodbo ob našem branju (Batič in Haramija, 2017). Skozi slikopis otroku torej omogočamo sodelovanje in dodatno motivacijo pri branju zgodbe. Odrasel bralec otroku bere besedni del slikopisa, medtem ko poimenovanja sličic oziroma ilustracij poimenuje otrok. Navadno jih takšna besedila dodatno motivirajo, jim bogatijo besedni zaklad, omogočajo in spodbujajo pozitiven odnos do branja (Sokolov, 2009, str. 85).

»Slikopisi so dober uvod v celostno branje slikanic in razumevanje obeh kodov sporočanja (jezikovni in ilustrativni/likovni kod) ter interakcije med njima« (Licardo in Haramija, 2017).

Ilustracije oziroma slike v slikopisu naredijo besedilo bolj privlačno za mlajše bralce/poslušalce (Sokolov, 2009, str. 85). Ilustracije oziroma podobe, ki nadomeščajo besedo v besedilu, so navadno manjše, a jasne, da otrok lažje ugotovi, kaj mu sporoča. Sličice v slikopisu morajo biti otroku poznane (vsakdanje), saj je drugače potrebno, da je poleg slikopisa tudi slovar, a ni obvezen. Besedilo slikopisa je prav zaradi razvijanja bralne pismenosti napisano z velikimi tiskanimi črkami, črke so enobarvne in ne preveč velike, pisane ipd. (Haramija in Batič, 2023).

Poznamo več vrst slikopisov, glede na zamenjavo besed:

- beseda je v celoti nadomeščena z ilustracijo – sličica namesto besede;
- dopolnitev – sličica poda novo informacijo;
- podvojitvev – skozi slikopis najdemo za eno besedo tako slikovni kot besedni kod (prav tam).

2.6 NAREČJA

Ko govorimo o otrokovem govoru, ga navadno povezujemo z jezikom, vendar govor ni enak jeziku. »Jezik običajno definiramo kot socializiran sistem simbolov, govor pa je individualen in konkreten« (Marjanovič Umek, 1990, str. 11). Žnidarič (1993, str. 13) pa je jezik definiral kot »eden (npr. slovenski) in edinstven za vse ljudi, ki živijo na določenem območju; znanje tega jezika je pri različnih ljudeh zelo različno«.

Jezik oziroma narečje vseeno vpliva predvsem na oblikovanje besed in na govorni razvoj. V delitvi indoevropskih jezikov spada slovenski jezik med slovanske jezike. Kljub temu da slovenski jezik govori le okoli dva milijona ljudi, je narečno zelo razčlenjen (Logar, 1993).

Da ima slovenski jezik takšno narečno razčlenjenost, pripisujemo različnim dejavnikom. Eden takšnih je zgodovinska naselitev slovenskega ozemlja, ki je potekala iz dveh smeri, saj bi se že tukaj lahko pojavila prva razčlenitev slovenskega jezika. Tudi bližina meja drugih narodov, z drugačnim jezikovnim govorom ima svoj vpliv. Prav tako je vpliv geografski, saj pokrajine med seboj ločuje tudi hribovje, ki je v Sloveniji zelo razgibano. Na manjša narečja je imela vpliv tudi cerkev s svojimi farami, politična delitev naroda in turški vpadi na slovenskem ozemlju (Logar, 1993).

Na delitev govora je (kot že omenjeno) vplivalo tudi hribovje in gorovje, ki je med seboj ločevalo narod in tako vplivalo na izoblikovanje različnih narečij in narečnih skupin. Prav tako so k razčlenitvi govora, predvsem na manjša narečja, vplivali tudi močvirja in gozdovi, kasneje pa družitev naroda dveh obmejnih narečij, saj je tako nastalo novo manjše narečje (prav tam).

Jezikoslovec Ramovš je slovenski jezik razdelil na več kot 40 narečij in sedem narečnih skupin. Narečne skupine se med seboj bolj ali manj razlikujejo, sorodne pa so si skozi slušni vtis (Ramovš, 1936; povz. po Logar, 1993, str. 5).

Skupine slovenskega narečja (Ramovš, 1936; povz. po Logar, 1993, str. 5):

- koroška,
- primorska,
- rovtarska,
- gorenjska,
- dolenska
- štajerska,
- panonska.

Toporišč (2003, str. 19) je slovenska narečja razdelil v osem skupin (dodal je kočevsko-belokranjsko narečno skupino):

- koroška,
- primorska,
- rovtarska,
- gorenjska,
- dolenska,
- štajerska,
- panonska,
- kočevsko-belokranjska.

Avtorica Jakop (2008, str.39) je narečne skupine razdelila po Logarjevi in Riglerjevi karti in narečja opisala skozi sedem večjih narečij, ki imajo svoja podnarečja. Izpustila je kočevsko-belokranjsko narečje, ki ga je opredelila k dolenskemu narečju.

Slovenska narečja ločuje predvsem različna uporaba dolgih in kratkih samoglasnikov. V nekaterih narečjih uporabljajo le tri dolge samoglasnike, medtem ko jih v drugem lahko uporabljajo tudi šestnajst ali več. Na razlikovanje narečij pa imajo večji vpliv kratki samoglasniki, ki so v slovenskem govoru začeli slabeti oziroma izganjati (Logar, 1993).

Vsako narečje ima svoj govorni ritem. Ta je odvisen od sprememb, ki so se z leti uveljavile na določenem območju. Različna narečja uporabljajo različna naglaševanja samoglasnikov. Kljub temu da se nekateri zelo oddaljeni kraji zaradi uporabe svojega narečja težko sporazumevajo (npr. primorska in prekmurska narečna skupina se zelo razlikujeta), slovenski narod družni slovenski knjižni jezik, ki je skupen celotnemu narodu in se ga prav tako uporablja v izobraževalnih ustanovah (prav tam).

Dolenjsko narečje je z vplivom štajerskega narečja oblikovalo posavsko narečje.

2.6.1 Posavsko narečje

Fran Ramovš (1995, str. 112–113) je na zemljevidu Slovenije označil posavsko območje kot območje posavsko-dolenjskega dialekta oziroma narečja. Gre za pas, ki sega od Zidanega Mosta, ob toku reke Save, vse do Hrvaške.

Dolenjsko narečje po Ramovšu delimo na vzhodnodolenjski in posavski govor. K mejnim krajem vzhodnodolenjskega območja štejemo območje Šentruperta, Mirne, Trebnja in Dobrniča, Novega mesta, Šentjanža, Krmelja, Rake in Kostanjevice. Glavni kraji posavskega narečnega okolja so Sevnica, Krško in Radeče (Toporišič, 2003, str. 20).

Kljub Ramovševi trditvi je kasneje Logar območje Leskovca pri Krškem in Sevnice opredelil k štajerskemu narečnemu govoru. Zato bolj velja, da je posavsko narečje podskupina štajerskega narečja (Zemljak Jontes, 2013).

Štajersko narečje delimo na posavsko narečje, zgornjesavinjsko narečje, srednjesavinjsko narečje, kozjaško narečje, južnopohorsko narečje, kozjansko-bizeljsko narečje in srednještajersko narečje. Posavsko narečje ima še tri podnarečne skupine, in sicer zagorsko-trboveljsko, sevniško-krško in laško podnarečje. K sevniško-krškemu govoru prištevamo tako območje Krškega kot Sevnice ter kraje: Kostanjevica na Krki, Svibno, Radeče, Ložice (Gorenji Leskovec), Dobeno in Velika Dolina (Weiss in Kenda-Jež, 2014).

Skozi sevniško-krški govor je zaznati prepletanje starejših dolenjskih in mlajših štajerskih narečnih značilnosti (Zemljak Jontes, 2006). Sevniško-krški govor meji na

vzhodnodolenjski govor. Dolenjsko narečje ima sicer vpliv na sevniško-krški govor in mu predstavlja podlago, vendar nanj močneje vpliva štajersko narečje (Smole, 1997).

Vzhodnodolenjski govor vpliva na posavsko narečje, saj z njim meji na severu in vzhodu. Zato ima posavsko narečje poleg lastnosti štajerskega narečja tudi vpliv dolenjskega narečja (Smole, 1997). Dolenjski dialekt je poznan po počasnem izgovarjanju, pri izgovarjanju se pojavi tako padajoča kot naraščajoča intonacija, pri rastočih poudarjenih zlogih pa so opazni nizki toni (Ramovš, 1995). Posavsko narečje opišemo z dolenjsko razvlečenostjo in štajerskimi omiljenimi premori (Krejan, 1999). Kratke naglašene samoglasnike v posavskem govoru navadno slišimo daljše (Zemljak Jontes, 2013). Zaradi prepletanja štajerskih in dolenjskih značilnosti v sevniško-krškem govoru ne ločujejo tonemskih nasprotij (Zemljak Jontes, 2006).

Za narečne značilnosti dolenjskega govora štejemo predvsem dolge naglašene samoglasnike. Medtem štejemo za značilnosti štajerskega govora kvantitetno opozicijo, kar pomeni dolge in kratke naglašene samoglasnike. V besedi lahko najdemo dolge naglašene samoglasnike v različnih položajih (vseh), medtem ko je za kratke naglašene samoglasnike značilno, da so v zadnjem (edinem) besednem zlogu (Zemljak Jontes, 2006).

Dolenjsko razvlečenost opišemo s pogostejšo uporabo dvoglasnikov, ki so pogostejši od enoglasnikov, kar opazimo preko nenapete izgovorjave samoglasnikov (*a, e, i, o, u*). Velikokrat *-u* zamenja *-v*, izpuščamo tudi samoglasnik *-i*. Nekatere besede, ki jih knjižno izgovarjamo z ozkim *-e*, se skozi dolenjsko narečje izgovarjajo široko (Krejan, 1999). Pri nekaterih besedah se pojavi izpuščanje črke *-j*, npr. *manka* (manjka). Kjer je v besedi *-vn*, se lahko namesto *-v* v izgovorjavi pojavi *-o* (Ramovš, 1995).

Prepoznane značilnosti sevniško-krškega govora so *-i* in *-u*, navadno izgovorjena ali zapisana kot *-ij, -uu* ali *-ou*, občasno tudi kot *-ju* ali *-uj*, npr. *mij usji* (mi vsi), *kujk/kuk* (koliko). Dvoglasnik *-ei*, ki ima poudarjen *-e*, npr. *djekle je njeslo* (dekle je neslo). Dvoglasnik *-uo*, kjer je poudarjen *-o*, npr. *puotok* (potok); *guora* (gora). Dvoglasnik *e:i*, zapisan kot *-e*, npr. *je mesc svetu* (je mesec svetil), *dvej* (dve) (Zemljak Jontes, 2013). Značilna je polglasniška izgovorjava, ki nastaja iz nenaglašanih samoglasnikov (*i, ê, ə*) ali

iz nenaglašenih *o, u, ę, e, a*. Pojavlja se v različnih položajih v besedi, navadno ob zvočnikih, npr. *buotər* (boter), *nuotər* (noter), *kmətija* (kmetija), *zaiəc* (zajec), ipd. Pri nenaglašenem glasu *-i* se zaradi vpliva dolenskega narečja zgodi redukcija npr. *lešnk* (lešnik), *sončnca* (sončnica), *jezk* (jezik) ipd. (Zemljak Jontes, 2006).

Posebne izgovorjave so na primer še: *reku* (rekel), *mogla* (moral), *probu* (probal oz. poskusil), *rieku* (rekel), *piere* (pere), *srejd* (sredi) ipd. (Zemljak Jontes, 2013).

V posavskem govoru je zaslediti prehajanje dolgega *-o* (ali *-o* v zadnjem zlogu) v *-u*. To je opaziti pri izgovorjavi besed *gnuj* (gnoj), *must* (most), *testu* (testo) ipd. Posebne menjave *-om* v *-um* v sevniško-krškem govoru ni zaznati, v nekaterih predelih lahko zaznamo le *-am* v *-um*, npr. z *vilum* (z vilami). V govoru so posebnosti tudi pri samoglasniku *-e*. Lahko opazimo poenoglašenja različnih vrst, npr. *pu bregi* (po bregu), *je mesc svetu* (je mesec svetil), *dvej* (dve), *na smej* (ne sme) ipd. (Zemljak Jontes, 2006).

Za večino slovenskih narečij je značilno zatiranje visokih *-i, -u* in *-e* – predvsem v zadnjih zlogih in ob zvočnih soglasnikih, npr. *véverca* (véverica), *skírca* (sekírca) (Logar, 1993). Pri dolenskem narečju lahko opazimo tako imenovano akanje (*e > a*). Pri akanju se kratki *-o* ali *-e* spremeni v *-a*, npr. *kasmàt* (kosmàt), *kàš* (kòš), *pàd* (pód), *atròk* (otròk) (Logar, 1993).

V posavskem oziroma natančneje sevniško-krškem govoru lahko zasledimo tako imenovano ukanje (Zemljak Jontes, 2006). »Sevniško-krški govori pa imajo v notranjih nenaglašenih zlogih *u* oziroma *o* (ukanje), v naglašenih pa *o* oziroma *uo*, v kolikor se še niso podaljšali« (Smole, 1997, str. 186). Primeri ukanja: *kulo* (kolo), *čeuł* (čevalj), *svetu* (sveto), *reku* (rekel) ipd. (Zemljak Jontes, 2006).

Ker je za posavski govor značilno ukanje in ponekod tudi akanje, je zaznati manj sprememb pri samoglasniku *-o*. Ko ne pride do akanja oziroma ukanja, se pojavi nenaglašeni *-o*, npr. *žalost*; *lepo*; *golop* (golob); *britof* (pokopališče) ipd. Samoglasnik *-a* je v posavskem narečju pod vplivom štajerskega ukanja. Gre za spremembo *-o* v *-a* (kadar je pred glasom *-o* glas *-m*), npr. *bratam* (bratom), *leisam* (lesom), *atruočkam* (otročkom) ipd. (prav tam).

Že v preteklosti in preteklih delih posavskih piscev je bilo zaznati na območju sevniško-krškega govora značilnosti tako dolenjskega kot štajerskega narečja. V govoru je zaznati, da se glas *-e* spremeni v naglašeni *-i* pred istozložnim glasom *-r*: *pirje* (perje), *večirja* (večerja), *cirku* (cerkev). Med posebnostmi narečja lahko poudarimo tudi zlogotvorni zvočnik *-r*, ki se je razvil kot *-ar* ali *-er*, npr. *dərve/darve* (drva), *žeru* (žrl), *cveru* (cvrl) ipd. Pogosteje se je v posavskem govoru razvil kot *-ər* in manjkrat kot *-er* (Zemljak Jontes, 2006).

Med razvojem jezika je prihajalo tudi do sprememb, predvsem v 11. stoletju, ko je v večini narečij prišlo do premika v naglaševanju končnega zloga na prednji oziroma na samostalnik pred prej naglašnim samostalnikom. To je vplivalo tudi na posavsko narečje (Logar, 1993).

Posavski del bi lahko pripisali k medijskemu govoru, ki je nekakšna mešanica dolenjskega in štajerskega govora. Posavski govor nima več padajoče in rastoče intonacije, ampak le padajočo (Ramovš, 1995). Ne pozna tonemskih nasprotij (Logar, 1993).

Zemljak Jontes (2013, str. 216) je v svoji raziskavi ugotovila, da ni večjih razlik med uporabo narečnih besed med manjšimi in večjimi kraji posavskega narečja. Največ razlik je opazila pri rabi sklanjatev 1. moškega in 1. ženskega spola.

Pri samostalnikih ednine moškega in srednjega spola velja končnica *-i* v dajalniku in mestniku, medtem ko *le-te* ne zasledimo pri samostalnikih ednine ženskega spola, npr. *na gradi* (na gradu), *na britofi* (na pokopališču) (Zemljak Jontes, 2006).

Za posavsko oziroma sevniško-krško narečje je značilno, da se sklanjanje dvojine od sklanjanja množine razlikuje le v imenovalniku in tožilniku, drugi skloni v dvojini pa se ne razlikujejo od množinskih. Dober primer je sklanjanje besede *sinova* v dajalniku. Pravilno je *sinovoma*, v sevniško-krškem govoru pa izgovorimo *sinovom* (ali pa *brata – bratom*), kjer opazimo tudi dajanje množinske končnice *-om* (Jakop, 2008).

Naš govor je »nežen in mehak, kot je pesem v opojnem zanosu vinskih gor, krepak in odločen, kot je bil trud za preživetje dosedanjih rodov« (Krejan, 1999, str. 229).

Skozi govor lahko opazimo posledice ponemčevanja med drugo svetovno vojno. Z vdorom Nemcev na slovensko ozemlje med drugo svetovno vojno je nemški jezik vplival na slovenski narod. Nemci so zasedli tudi območje današnjega sevniško-krškega govora (levi breg reke Save). Želeli so ponemčiti slovenski narod, zato so na slovenska območja naseljevali Nemce. S prisilo so ponemčevali Slovence, ki niso želeli zapustiti svoje zemlje. Prav zato lahko na tem območju še danes zaznamo ponemčene besede (Vidmar Mandič, 2013).

V članku Kozar Mukič (2022) najdemo primere ponemčenih besed in njihove pomene (na primer likalnik – nemško das Bügeleisen, iz česar izhaja poimenovanje peglo, peglezn ipd.). Skodelica je nemško die Schale, narečno šalca. V knjigi Počkar (1998, str. 455–486) najdemo še druga poimenovanja:

- ajmar (vedro; iz nem.: das Eimer – vedro),
- peglat (likati; iz nem.: bugeln – likati),
- šalca (skodelica),
- šajtrga (samokolnica, voziček),
- japka, japke (jabolka).

2.6.2 Narečje in otrok

Kljub mnenju mnogih staršev, da morajo z otrokom govoriti knjižno, je dr. Ivo Škarič (1988, povz. po Žnidarič, 1993, str. 14) mnenja, da je bolje z otrokom govoriti narečno, saj je to jezik njegovega okolja in je učenje le-tega bolj naravno in zdravo. V primeru da otroku najprej predstavimo knjižni jezik, se lahko počuti prevaranega, ko stopi v stik z drugimi osebami njegovega okolja. Torej je bolje, da otrok najprej spozna narečje svojega okolja. Priporočeno je, da otrok narečje utrjuje tudi v vrtcu, kjer pa postopoma spoznava tudi knjižni jezik.

Velika večina odraslih se sramuje svojega narečja in ga smatra kot manjvrednega. Dobro je, da se odrasli v pogovoru z otrokom odzovemo naravno, narečno, saj tako bogatimo otrokov govorni razvoj in besedišče. Kljub temu da se z otrokom pogovarjamo v narečju,

lahko s souporabo različnih pesmi, pravljic in podobno pripomoremo k manjšim težavam pri osvajanju knjižnega jezika (Žnidarič, 1993).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 NAMEN

Namen diplomske naloge je preveriti, kako otroci, stari 5 in 6 let, poimenujejo predmete na sličicah ter ali pri poimenovanju uporabljajo narečne besede ali knjižne. Zanimalo nas je tudi, ali na poimenovanje predmetov na sličicah vpliva tudi spol in kako otroci uporabijo besedo v dani povedi skozi slikopis.

Empirični del smo izvedli s pomočjo devetih sličic in avtorskega slikopisa »Majev super dan«. Rezultate smo pridobili s pomočjo individualnih pogovorov z otroki. Želeli smo raziskati vpliv posavskega narečja na otroke in njihov govorni razvoj.

3.2 RAZČLENITEV, PODROBNA OPREDELITEV

V raziskavi smo otroke najprej vprašali po poznavanju predmetov na sličicah, nato pa nas je zanimalo, ali te predmete znajo poimenovati. Na podlagi odgovorov smo ugotavljali, ali na poimenovanje vpliva tudi posavsko (sevniško-krško) narečje. Zanimalo nas je tudi poimenovanje predmetov v slikopisu in oblikovanje besed.

3.2.1 Raziskovalna vprašanja

R1: Ali otroci prepoznajo vse predmete na sličicah?

R2: Ali na poimenovanje predmetov vpliva posavsko narečje?

R3: Ali na uporabo narečnih besed pri poimenovanju predmetov vpliva tudi spol otroka?

R4: Ali otroci pravilno oblikujejo besedo v zgodbi?

3.2.2 Raziskovalne hipoteze

H1: Predpostavljamo, da otroci prepoznajo vse predmete na sličicah.

H2: Predpostavljamo, da posavsko narečje vpliva na poimenovanje predmetov na sličicah.

H3: Predpostavljamo, da deklice uporabljajo več knjižnih besed kot dečki.

H4: Predpostavljamo, da večina otrok ne oblikuje pravilno besed v zgodbi.

3.2.3 Spremenljivke

a) Seznam spremenljivk:

1 – starost otroka (5–6 let)

2 – spol otroka

3 – prepoznavanje sličic

4 – poimenovanje sličic

5 – oblikovanje besede za predmet na sličici v zgodbi

6 – narečne/knjižne besede

b) Tabelarični pregled

Tabela 3.1: Spremenljivke

Zaporedna številka raziskovalnega vprašanja oziroma hipoteze	Neodvisne spremenljivke	Odvisne spremenljivke
1	1	3
2	1	4, 6
3	2	4, 5
4	1	5

3.3 METODOLOGIJA

3.3.1 Raziskovalne metode

V diplomski nalogi smo uporabili deskriptivno in kavzalno neeksperimentalno raziskovalno metodo ter tako preko individualnega pogovora z otrokom prišli do željenih podatkov.

3.3.2 Raziskovalni vzorec

Raziskovalni vzorec, ki smo ga uporabili v diplomski nalogi, je bil neslučajnostni, saj smo si vnaprej določili vzorec.

Po dogovoru z mentorico in vodstvom vrtca (ki ima urejena soglasja staršev) smo izvedli raziskavo v dveh oddelkih. V eksperimentalni skupini je sodelovalo 20 otrok (starih od pet do šest let), med njimi je bilo deset dečkov in deset deklic. Pogovore z otroki smo izvajali v mesecu januarju 2023.

Tabela 3.2: Raziskovalni vzorec

Število otrok v obeh skupinah skupaj	Število preverjenih otrok	Število deklic	Število dečkov
40	20	10	10

3.3.3 Postopki zbiranja podatkov

V zaključnem delu smo podatke zbirali s pomočjo kvalitativne tehnike obdelave podatkov. Otrokom smo zastavili vprašanja odprtega tipa in tako uporabili nestandardizirani intervju.

3.3.3.1 Organizacija zbiranja podatkov

Po dogovoru z mentorico in vzgojiteljicama iz Vrtca Leskovec pri Krškem smo v mesecu januarju 2023 izvajali intervjuje z otroki in pridobili potrebne podatke. Ker smo v raziskavo vključili otroke iz dveh skupin, smo raziskavo opravljali v enotedenskem obdobju, od 23. do 27. januarja 2023.

Podatke za raziskavo smo pridobivali v prostoru, ločenem od ostalih otrok, kjer ni bilo motečih dejavnikov in hrupa. Pred izvedbo smo pripravili opazovalni list in tako sproti zapisovali podatke. Med samo raziskavo smo poskrbeli za sproščenost otrok, za čas in premislek. Ob kakršnihkoli težavah smo jim priskočili na pomoč in podali še kakšno podvprašanje.

3.3.3.2 Vsebinsko-metodološke značilnosti uporabljenih inštrumentov

a) Vsebinsko-formalne značilnosti

V raziskavo smo vključili 20 otrok v starostnem razponu pet in šest let.

Vsakega otroka smo povabili na individualni pogovor, ki je potekal v ločenem prostoru. Otroku smo najprej pokazali devet sličic (PRILOGA A) in mu zastavili vprašanje, kaj je na sličici. Če se otrok poimenovanja za določen predmet ni spomnil takoj, smo mu dali čas za razmislek. Enak postopek smo ponovili z vsemi otroki. Ko je otrok poimenoval vseh devet sličic, smo mu pokazali zgodbo oziroma slikopis (PRILOGA B). Pojasnili smo mu, da bomo skupaj prebrali zgodbo o medvedu Maju, ki je imel super dan. Dodali smo, da bo branje potekalo tako, da bomo prebrali besedilo, vmes pa bo otrokova naloga, da »prebere« sličice (otroci imajo že predhodne izkušnje z branjem slikopisov).

Branje smo izvajali počasi in razločno. Če so se pojavile težave, smo besedo za sličico izpustili in prebrali poved do konca, nato pa spet ponovili branje iste povedi od začetka. Otroci so tako predmete z devetih sličic uporabili skozi zgodbo.

Med samo izvedbo smo sproti zapisovali rezultate v vnaprej pripravljeno tabelo oziroma opazovalni list. Kasneje smo te podatke s pomočjo računalnika vnesli v tabele za posameznega otroka. Podatke otrok smo šifrirali in tako ohranili varstvo podatkov.

b) Merske karakteristike

Pri raziskavi smo upoštevali tri vrste kriterijev:

Kriterij VELJAVNOST smo upoštevali s primerno izbiro sličic za otroke. Izbrane sličice so bile primerne barve, velikosti in kakovosti. Iz njih je bilo jasno razvidno, kaj predstavljajo. Prav tako sta bili otrokom primerno oblikovani zgodba in njena vsebina. Vse otroke smo spraševali s pomočjo istih sličic in iste zgodbe.

Kriterij ZANESLJIVOST smo upoštevali tako, da smo vsem otrokom podajali ista vprašanja in navodila, da smo bili pri podajanju navodil jasni ter da smo jim zagotavljali enake razmere.

Kriterij OBJEKTIVNOST smo upoštevali z varovanjem osebnih podatkov otrok in šifriranjem otrok. Prav tako smo navodila podali vsem otrokom enako natančno.

3.3.4 Postopki obdelave podatkov

Podatke smo sproti zapisovali v vnaprej pripravljene tabele. Podatke smo obdelali s kvalitativno obdelavo podatkov, in sicer s kvantitativno vsebinsko analizo. Preverili smo otrokovo poimenovanje predmetov na sličicah. Zanimalo nas je, ali otrok uporablja narečne ali knjižne besede. Prav tako smo preverili otrokovo rabo besed skozi zgodbo.

Podatke vsakega otroka smo vpisali v tabelo, kjer smo jih šifrirali s pomočjo črk od A do U. V tabeli smo označili spol otroka in starost (leta in meseci). Tabelo smo sestavili tako, da smo lahko primerjali podatke vseh otrok in opazili razlike o uporabi narečnih in knjižnih besed.

Skozi zgodbo smo opazovali oblikovanje in uporabo poimenovanja predmetov skozi različne povedi. Ko smo pridobili vse željene podatke, smo jih med seboj primerjali in tako opazili razlike v uporabi narečnih in knjižnih besed. Prav tako smo preko tabel opazili razlike med deklicami in dečki.

3.4 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Na sličicah so naslednje podobe: samokolnica, oči, skodelica, jabolko, vedro, likalnik, noge, roke in vžigalnik.

Zgodba Majevega super dana

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedro ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala jabolka. Ko z jabolki napolnita vedro in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju jabolka reče: »To je bil res en super dan.«

3.4.1 Rezultati dečkov, udeleženi v raziskavi

Kot nepravilno poimenovanje obravnavamo besede, ki ne predstavljajo predmeta na sličici. To so besede, ki označujejo nekaj drugega oziroma imajo drug pomen (npr. *kanglica* za *vedro*, *užigalec* za *vžigalnik*). Poimenovanja, ki ustrezajo predmetom na sličicah, pa so lahko knjižna ali narečna (narečno je na primer poimenovanje *japka* za *jabolko*).

OTROK A (deček, 5 let in 8 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtlga* (samokolnica), *oči* (oči), *skodelica* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedlo* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *loke* (roke) in *vžigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne loke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtlgo in vedlo ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japki napolnita vedlo in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

Iz tabele 3.3 je razvidno, da je otrok A prepoznal vse predmete na sličicah in jih pravilno knjižno ali narečno poimenoval. Pri poimenovanju je pri sedmih (78 %) predmetih uporabil knjižno besedo (*oči*, *skodelica*, *vedlo*, *likalnik*, *noge*, *loke*, *vžigalnik*), medtem ko je le pri 2 (22 %) predmetih uporabil narečno besedo (*šajtlga* in *japka*). V zgodbi je uporabil 10 (71 %) knjižnih besed (*oči*, *loke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *vedlo*, *vedlo*, *samokolnico*, *vžigalnik*) in 4 (29 %) narečne besede (*šajtlgo*, *japke*, *japki*, *japke*). Opazimo lahko, da je pri poimenovanju samokolnice v zgodbi uporabil tako narečni kot knjižni izraz. Otrok A je pri obeh aktivnostih skupaj uporabil več knjižnih besed kot

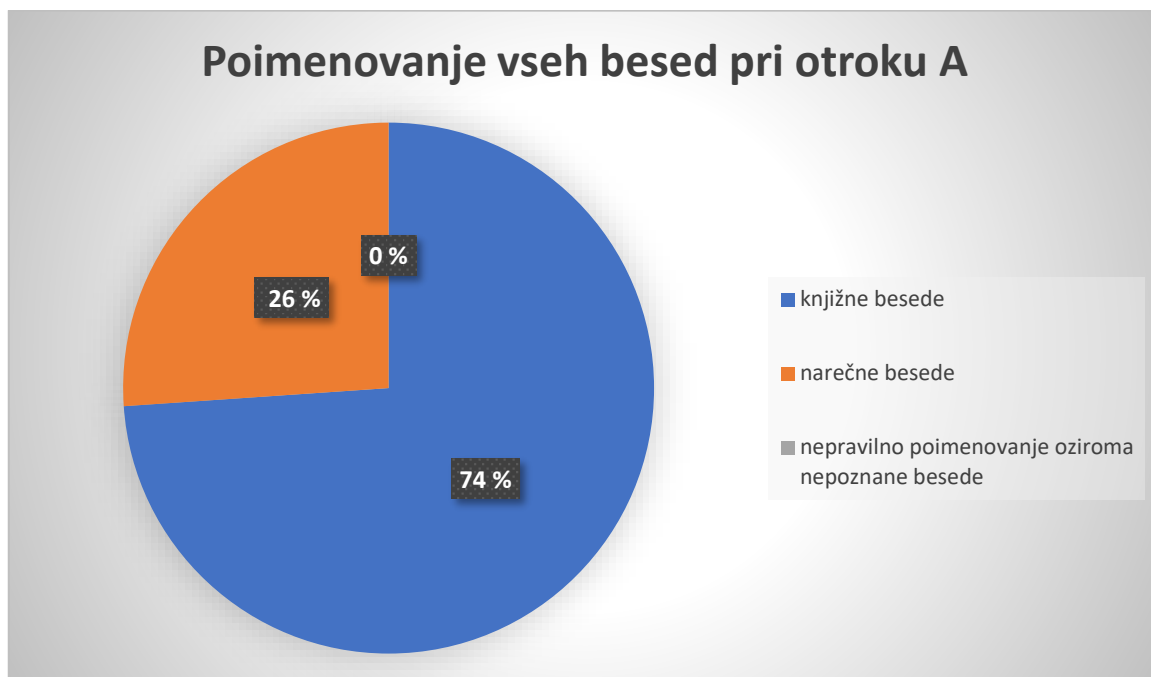
narečnih; knjižnih je bilo 17 (74 %), narečnih pa le 6 (26 %). Opazno je, da ima deček težave pri izgovorjavi glasu *r*.

Otrok A je 13 (93 %) besed v zgodbi uporabil pravilno, medtem ko je 1 (7 %) besedo oblikoval narobe. Narobe opredeljujemo obliko z *japki* (or. mn.), to pa zato, ker je uporabljena beseda v narečju ženskega spola (in bi tako moralo biti z *japkami*, če bi sledil sklanjatvi po ženskem spolu). Uporabljena oblika z *japki* nakazuje povezavo na knjižno obliko (z *jabolki*). Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *loke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtlgo* (tož. ed.), *vedlo* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *vedlo* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.3: Prikaz rezultatov otroka A

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
Število uporabljenih knjižnih besed	7	78 %	10	71 %	17	74 %
Število uporabljenih narečnih besed	2	22 %	4	29 %	6	26 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.1: Prikaz rezultatov otroka A

OTROK B (deček, 5 let in 6 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *uči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *užigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si uči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksu. Skupaj z Maksom vzameta šajtrgo in ajmer ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japki napolnita ajmer in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks užigalec in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

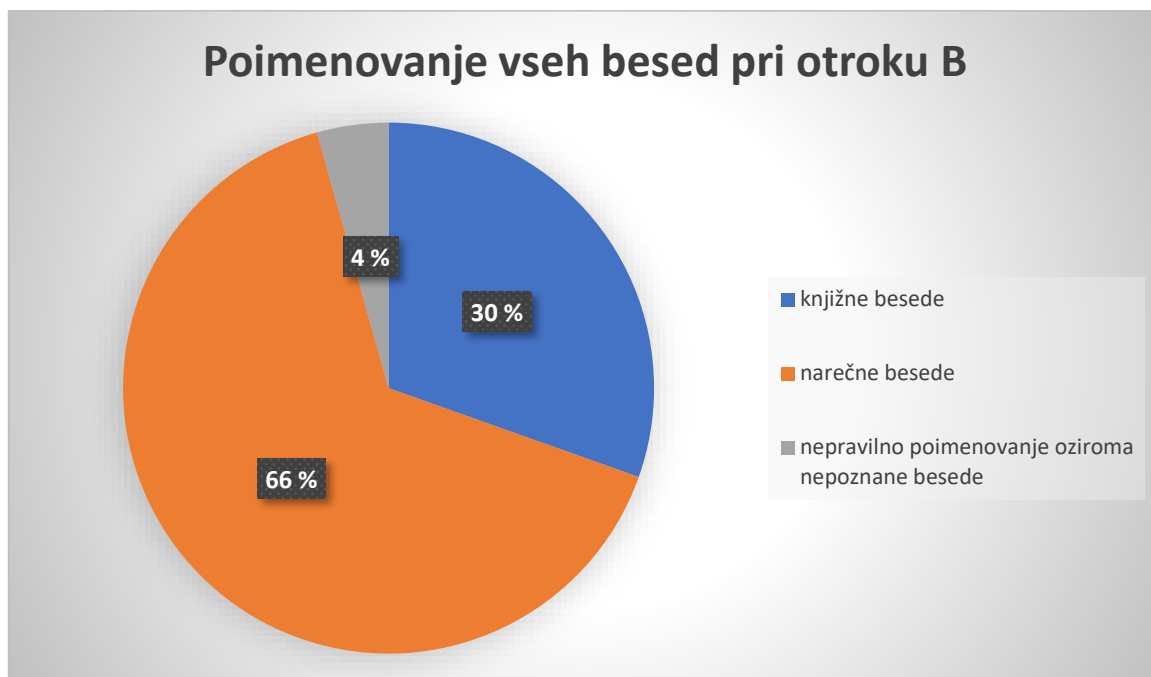
Otrok B je prepoznal vse predmete na sličicah in jih pravilno, knjižno ali narečno, poimenoval (razvidno iz tabele 3.4). Pri poimenovanju sličic je pri 4 predmetih uporabil knjižne besede (*likalnik*, *noge*, *roke*, *užigalnik*), medtem ko je za 5 predmetov uporabil narečno besedo (*šajtrga*, *uči*, *šalca*, *japka*, *ajmer*). Poimenovanje *užigalnik* kljub izraziteje izgovorjenemu začetnemu *u* (namesto zvenečega dvoustničnika) obravnavamo kot knjižno. V zgodbi je otrok B uporabil 3 (21 %) knjižne besede (*roke*, *likalnik*, *noge*), 10 (71 %) narečnih poimenovanj (*uči*, *šalco*, *šalca*, *šajtrgo*, *ajmer*, *japke*, *japki*, *ajmer*, *šajtrgo*, *japke*) in 1 (7 %) nepravilno poimenovanje (*užigalec*), ki pa je bilo pri poimenovanju sličic pravilno (*užigalnik*). Skupno je uporabil 7 (30 %) knjižnih besed, 15 (66 %) narečnih poimenovanj in 1 (4 %) nepravilno poimenovanje. Opazno je, da otrok B uporablja več narečnih poimenovanj kot knjižnih.

Otrok B je 13 (93 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno (ne glede na pričakovano poimenovanje predmetov – *užigalec*), medtem ko je 1 (7 %) besedo oblikoval narobe. Pravilno je sklanjal: *uči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtlgo* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *užigalec* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.). Glede na v narečju ženski spol je napačno oblikoval besedo z *japki* (or. mn.).

Tabela 3.4: Prikaz rezultatov otroka B

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
Število uporabljenih knjižnih besed	4	44 %	3	21 %	7	30 %
Število uporabljenih narečnih besed	5	56 %	10	71 %	15	66 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	1	7 %	1	4 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.2: Prikaz rezultatov otroka B

OTROK C (deček, 5 let in 5 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *oči* (oči), *skodelica* (skodelica), *jabolko* (jabolko), *vedlo* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *loke* (roke) in *vžigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne loke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedlo ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala jabolka. Ko z jabolki napolnita vedlo in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju jabolka reče: »To je bil res en super dan.«

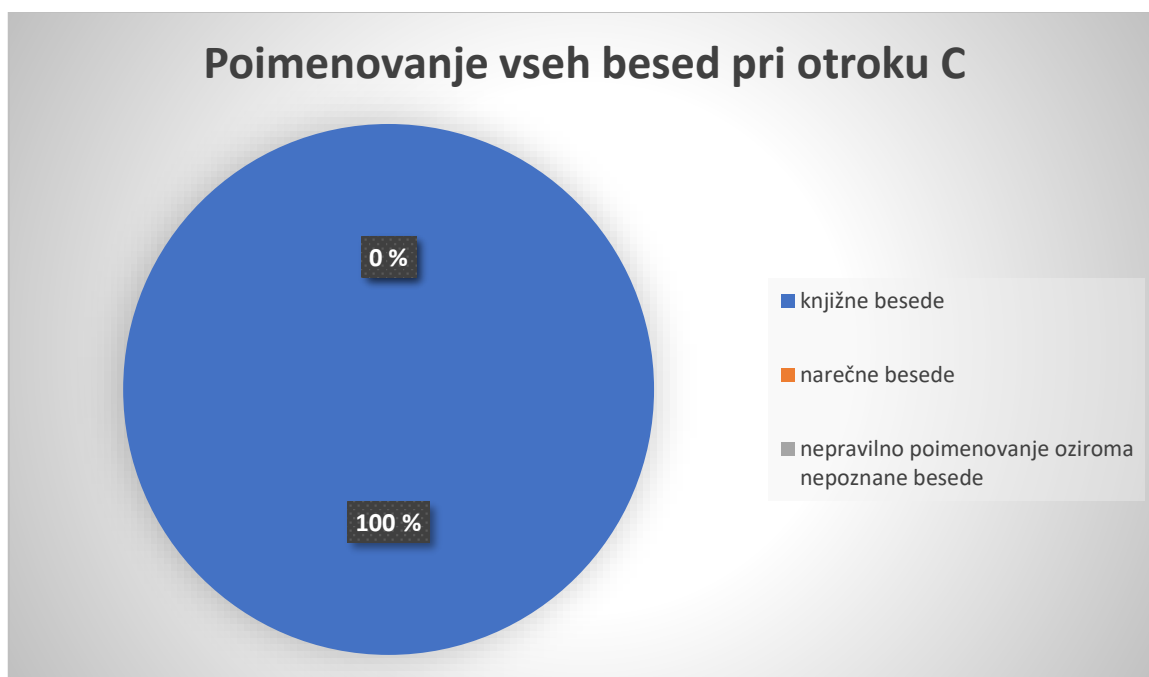
Iz tabele 3.5 lahko razberemo, da je otrok C prepoznal vse besede na sličicah. Vseh 9 (100 %) predmetov na sličicah je poimenoval knjižno (*samokolnica, oči, jabolka, vedlo, likalnik, noge, loke, vžigalnik*). Prav tako je v zgodbi 14 (100 %) predmetov poimenoval knjižno (*oči, loke, likalnik, skodelico, skodelica, noge, samokolnico, vedlo, jabolka, jabolki, vedlo, samokolnico, vžigalnik, jabolka*). Razvidno je, da ne uporablja narečnih poimenovanj in da narečje ne vpliva na njegov govor. Opazimo lahko le, da ima otrok C težave pri izgovorjavi glasu *r*.

Otrok C je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal oziroma oblikoval pravilno. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *loke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *vedlo* (tož. ed.), *jabolka* (tož. mn.), *z jabolki* (or. mn.), *vedlo* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *jabolka* (rod. ed.).

Tabela 3.5: Prikaz rezultatov otroka C

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %
Število uporabljenih narečnih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.3: Prikaz rezultatov otroka C

OTROK D (deček, 5 let in 6 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtlga* (samokolnica), *oči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *kanglica* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *loke* (roke) in *užigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne loke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtlgo in kanglico ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita kanglico in šajtlgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema vzame Maks užigalo in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »to je bil res en super dan.«

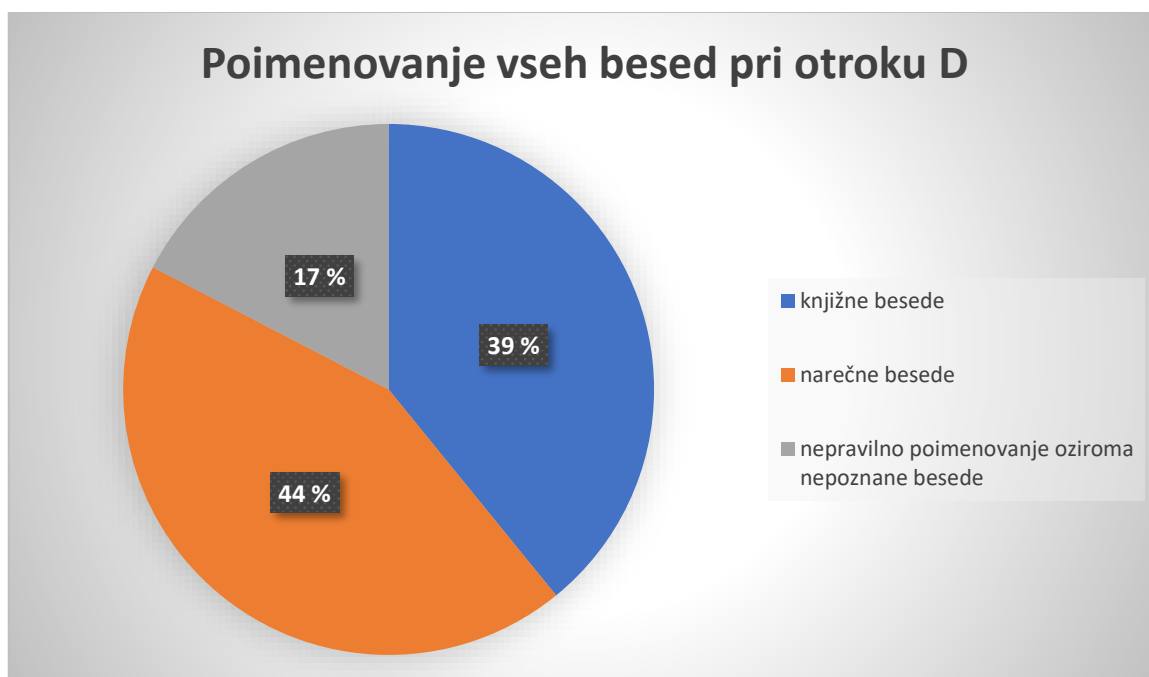
Iz tabele 3.6 je razvidno, da otrok D ni prepoznal oziroma pravilno poimenoval vseh predmetov na sličicah. Narobe je poimenoval 1 (11 %) predmet na sličici, in sicer je vedro poimenoval *kanglica*. Medtem je 5 (56 %) predmetov na sličicah poimenoval knjižno (*oči*, *likalnik*, *noge*, *loke*, *užigalnik*) in 3 (33 %) narečno (*šajtlga*, *šalca*, *japka*). V zgodbi je uporabil 4 (29 %) knjižne besede (*oči*, *loke*, *likalnik*, *noge*), 7 (50 %) narečnih besed (*šalco*, *šalca*, *šajtlgo*, *japke*, *japkami*, *šajtlgo*, *japke*) in 3 (21 %) nepravilne besede (*kanglico*, *kanglico*, *užigalo*). Pri predhodnem poimenovanju sličic je vžigalnik poimenoval pravilno (*užigalnik*). Skupno je uporabil 9 (39 %) knjižnih besed, 10 (44 %) narečnih besed in 4 (17 %) nepravilna poimenovanja. Opazno je, da ima deček tudi govorno težavo pri izgovorjavi glasu *r*.

Otrok D je 14 (100 %) besed v zgodbi uporabil in sklanjal pravilno, ne glede na pričakovano poimenovanje predmetov – *kanglico*, *kanglico*, *užigalo*, ki so v besedilu ustrezno sklanjani, a nepravilno poimenovani. Pravilno je uporabil: *oči* (tož. mn.), *loke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtlgo* (tož. ed.), *kanglico* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.) (glede na spol v narečju), *kanglico* (tož. ed.), *šajtlgo* (tož. ed.), *užigalo* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.6: Prikaz rezultatov otroka D

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	5	56 %	4	29 %	9	39 %
Število uporabljenih narečnih besed	3	33 %	7	50 %	10	44 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	1	11 %	3	21 %	4	17 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.4: Prikaz rezultatov otroka D

OTROK E (deček, 5 let in 11 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *oči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *peglezn* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *faracajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi peglezn in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtrgo in ajmer ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita vedro in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks faracajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

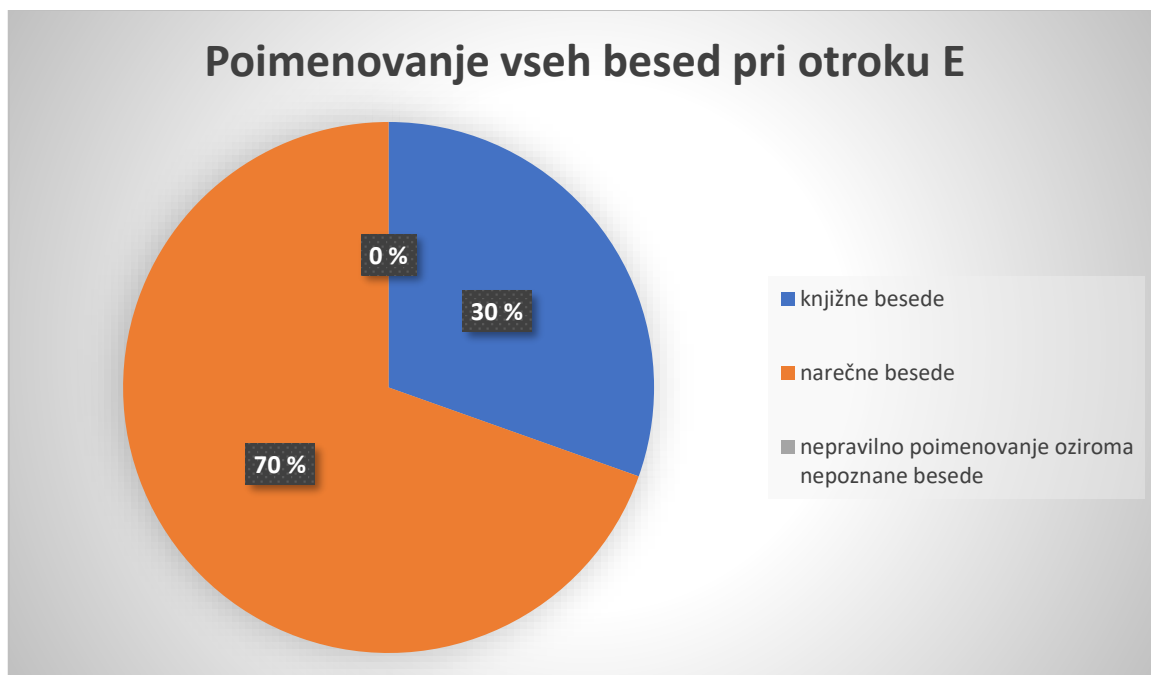
Otrok E je prepoznal vseh 9 predmetov na sličicah in jih pravilno, knjižno ali narečno, poimenoval, kar je razvidno iz tabele 3.7. Uporabil je 3 (33 %) knjižne besede (*oči*, *noge*, *roke*) in 6 (67 %) narečnih poimenovanj predmetov (*šajtrga*, *šalca*, *japka*, *ajmer*, *peglezn*, *faracajg*). V zgodbi je uporabil 4 (29 %) knjižne besede (*oči*, *roke*, *noge*, *vedro*) in 10 (71 %) narečnih besed (*peglezn*, *šalco*, *šalca*, *šajtrgo*, *ajmer*, *japke*, *japkami*, *šajtrgo*, *faracajg*, *japke*). Opazimo lahko, da je pri poimenovanju sličice vedra uporabil tako knjižno kot narečno besedo. Skupaj je uporabil 7 (30 %) knjižnih besed in 16 (70 %) narečnih besed, zato lahko rečemo, da na njegov govor vpliva narečje, saj je bilo kar 70 % njegovih uporabljenih besed narečnih.

Otrok E je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno. Pri tem opozorimo, da kot pravilno sklanjan obravnavamo tudi primer z *japkami* (or. mn.), saj je otrok uporabil narečno obliko, ki je v ženskem spolu (knjižna je v srednjem spolu, z *jabolki*). Pravilno je torej sklanjal vse besede: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *peglezn* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.7: Prikaz rezultatov otroka E

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	Procent	Število	Procent	Število	Procent
Število uporabljenih knjižnih besed	3	33 %	4	29 %	7	30 %
Število uporabljenih narečnih besed	6	67 %	10	71 %	16	70 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.5: Prikaz rezultatov otroka E

OTROK F (deček, 5 let in 6 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *uči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *faracajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si uči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtrgo in ajmer ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita ajmer in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks faracajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

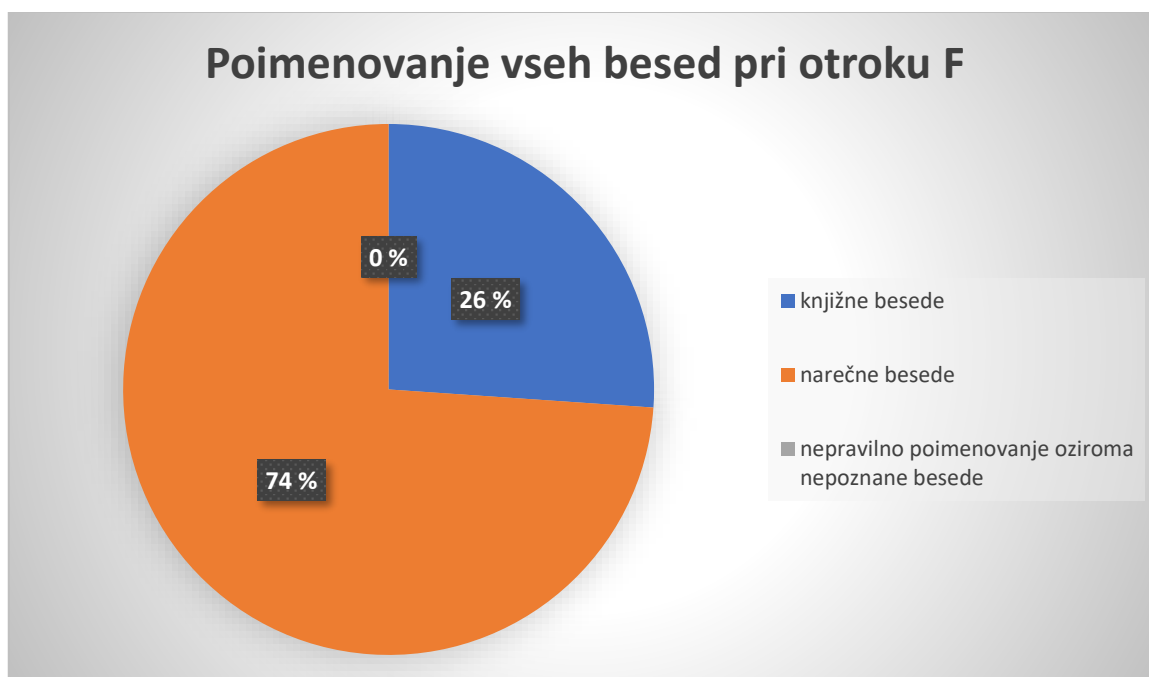
Iz tabele 3.8 lahko razberemo, da je otrok F pravilno poimenoval vse predmete na sličicah. Pri poimenovanju predmetov na sličicah je uporabil 3 (33 %) knjižne besede (*likalnik*, *noge*, *roke*) in 6 (67 %) narečnih besed (*šajtrga*, *uči*, *šalca*, *japka*, *ajmer*, *faracajg*). V zgodbi je uporabil 3 (21 %) knjižne besede (*roke*, *likalnik*, *noge*) in 11 (79 %) narečnih besed (*uči*, *šalco*, *šalca*, *šajtrgo*, *ajmer*, *japke*, *japkami*, *ajmer*, *šajtrgo*, *faracajg*, *japke*). Skupaj je uporabil 6 (26 %) knjižnih besed in 17 (74 %) narečnih besed. Torej lahko potrdimo, da na govor otroka F vpliva narečni jezik.

Otrok F je 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.8: Prikaz rezultatov otroka F

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	3	33 %	3	21 %	6	26 %
Število uporabljenih narečnih besed	6	67 %	11	79 %	17	74 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.6: Prikaz rezultatov otroka F

OTROK G (deček, 5 let in 6 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *oči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedro* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *faracajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si uči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedro ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita vedro in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks faracajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

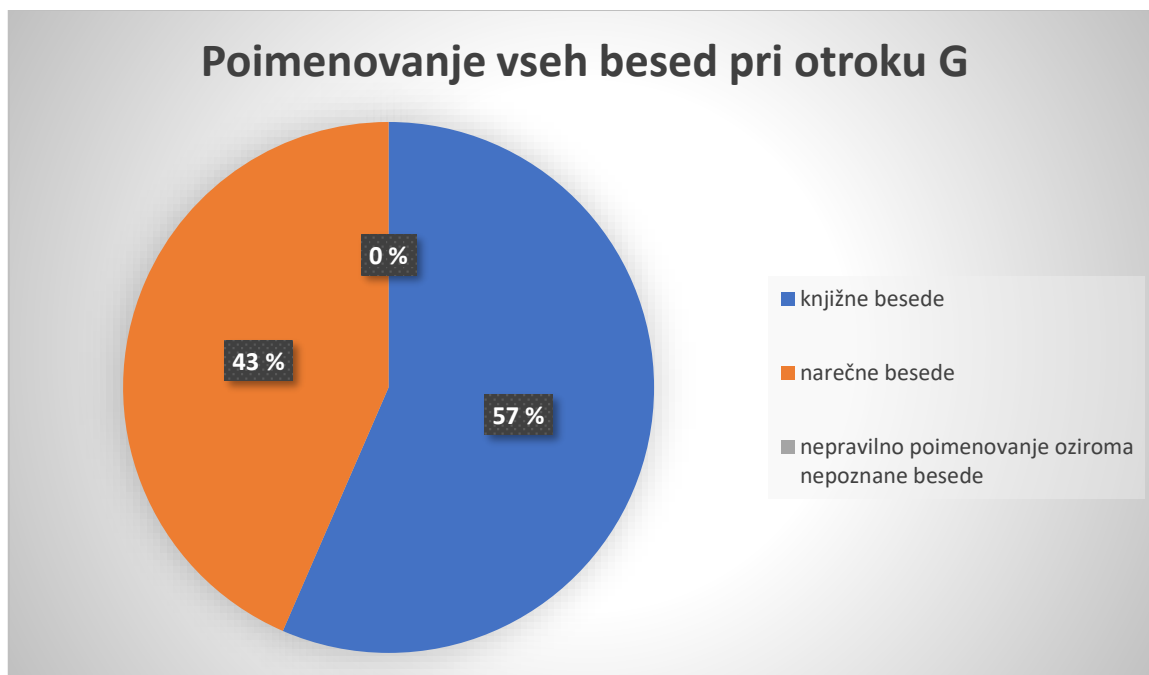
Otrok G je pravilno, knjižno ali narečno, poimenoval vseh 9 sličic, kar je razvidno v tabeli 3.9. Pri poimenovanju sličic je 6 (67 %) predmetov poimenoval knjižno (*samokolnica*, *oči*, *vedro*, *likalnik*, *noge*, *roke*), narečno besedo pa je uporabil pri poimenovanju treh (33 %) predmetov (*šalca*, *japka*, *faracajg*). V zgodbi je uporabil 7 (50 %) knjižnih besed (*roke*, *likalnik*, *noge*, *samokolnico*, *vedro*, *vedro*, *samokolnico*) in 7 (50 %) narečnih besed (*uči*, *šalco*, *šalca*, *japke*, *japkami*, *faracajg*, *japke*). Opazimo lahko spremembo pri poimenovanju besede *oči*, ki jih je v zgodbi poimenoval z narečno besedo (*uči*). Skupaj je uporabil 13 (57 %) knjižnih besed in 10 (43 %) narečnih besed. Narečje nima tolikšnega vpliva na njegov govor, vendar je vseeno zaznati nekaj narečnih besed.

Otrok G je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *vedro* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *z japkami* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.9: Prikaz rezultatov otroka G

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	6	67 %	7	50 %	13	57 %
Število uporabljenih narečnih besed	3	33 %	7	50 %	10	43 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.7: Prikaz rezultatov otroka G

OTROK H (deček, 5 let in 6 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *uči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *vžigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si uči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtrgo in ajmer ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita ajmer in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

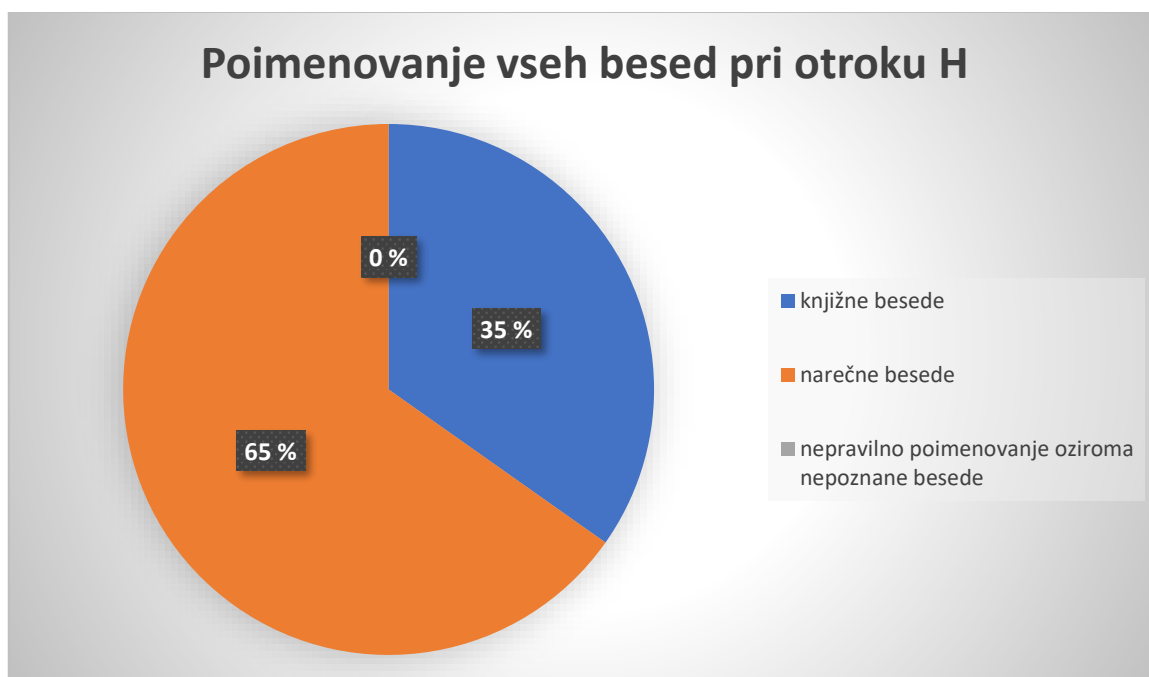
Otrok H je pravilno poimenoval vse predmete na sličicah, kar je razvidno iz tabele 3.10. Opazimo lahko, da je 5 (56 %) predmetov poimenoval narečno (*šajtrga*, *uči*, *šalca*, *japka*, *ajmer*), medtem ko je 4 (44 %) sličice poimenoval knjižno (*likalnik*, *noge*, *roke*, *vžigalnik*). V zgodbi je uporabil 4 (29 %) knjižne besede (*roke*, *likalnik*, *noge*, *vžigalnik*) in 10 (71 %) narečnih besed (*uči*, *šalco*, *šalca*, *šajtrgo*, *ajmer*, *japke*, *japkami*, *ajmer*, *šajtrgo*, *japke*). Otrok H je uporabil pri obeh aktivnostih več narečnih besed (15 oziroma 65 %), knjižnih besed pa manj (8 oziroma 35 %). Iz tega lahko sklepamo, da na njegov govor v veliki meri vpliva narečje.

Otrok H je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.10: Prikaz rezultatov otroka H

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	4	44 %	4	29 %	8	35 %
Število uporabljenih narečnih besed	5	56 %	10	71 %	15	65 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.8: Prikaz rezultatov otroka H

OTROK I (deček, 5 let in 7 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *uči* (oči), *skodelica* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedro* (vedro), / (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in faracajg (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedro ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita vedro in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema vzame Maks faracajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »to je bil res en super dan.«

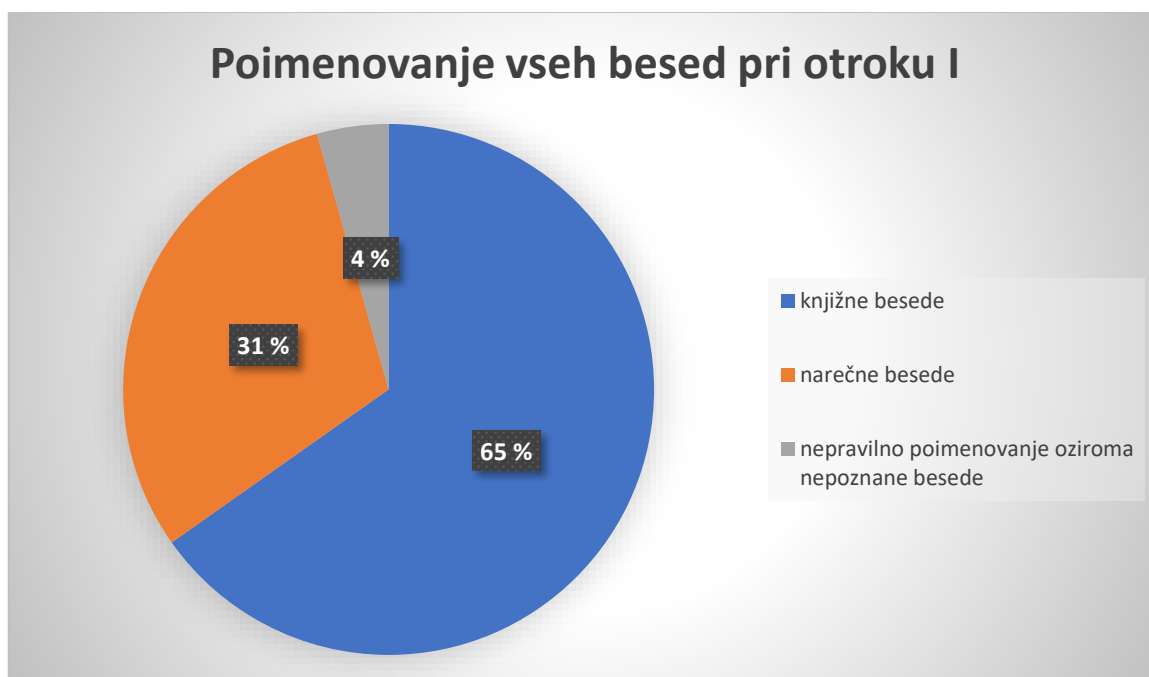
Iz tabele 3.11 lahko razberemo, da otrok I ni prepoznal 1 (11 %) predmeta na sličici, in sicer likalnika. Ko smo ga spomnili, je takoj vedel, kaj je to. Pri poimenovanju ostalih sličic je uporabil 5 (56 %) knjižnih besed (*samokolnica*, *skodelica*, *vedro*, *noge*, *roke*) in 3 (33 %) narečne besede (*uči*, *japka*, *faracajg*). V zgodbi je uporabil 10 (71 %) knjižnih besed (*oči*, *roke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *samokolnico*, *vedro*, *vedro*, *samokolnico*) in 4 (29 %) narečne besede (*japke*, *japkami*, *faracajg*, *japke*). Otrok je iz narečne besede prešel v knjižno različico pri poimenovanju *oči*, ki jih je pri poimenovanju sličic imenoval *uči*. Skupaj je uporabil 15 (65 %) knjižnih besed, 7 (30 %) narečnih besed in 1 (4 %) predmeta ni poimenoval. Sklepamo lahko, da otrok pozna narečna poimenovanja, a vendar narečje nima takšnega vpliva na njegov govor.

Otrok I je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *vedro* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.11: Prikaz rezultatov otroka I

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	5	56 %	10	71 %	15	65 %
Število uporabljenih narečnih besed	3	33 %	4	29 %	7	30 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	1	11 %	0	0 %	1	4 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.9: Prikaz rezultatov otroka I

OTROK J (deček, 5 let in 11 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *uči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedlo* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *loke* (roke) in *užigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si uči in pretegne loke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedlo ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita vedlo in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks užigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

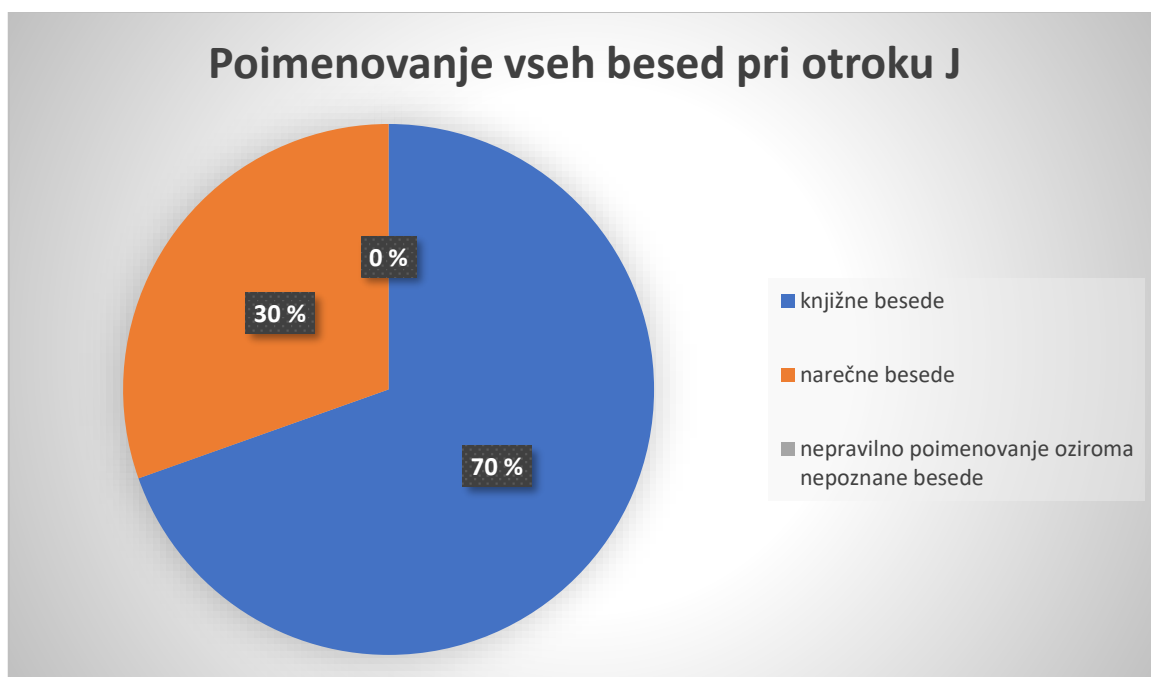
Iz tabele 3.12 je razvidno, da je otrok J pravilno knjižno oziroma narečno poimenoval vse predmete na sličicah. Pri poimenovanju sličic je uporabil 6 (67 %) knjižnih besed (*samokolnica*, *vedlo*, *likalnik*, *noge*, *loke*, *užigalnik*) in 3 (33 %) narečne besede (*uči*, *šalca*, *japka*). Pri poimenovanju predmetov v zgodbi je uporabil 10 (71 %) knjižnih besed (*loke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *samokolnico*, *vedlo*, *vedlo*, *samokolnico*, *užigalnik*) in 4 (29 %) narečne besede (*uči*, *japke*, *japkami*, *japke*). Otrok J je skupaj uporabil več knjižnih besed, teh je bilo 16 (70 %), medtem ko je bilo narečnih besed le 7 (30 %). Iz tega lahko sklepamo, da na njegov govor v neki meri vpliva narečje, vendar je njegov govor še vedno bližje knjižnemu.

Otrok J je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *loke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *vedlo* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *z japkami* (or. mn.), *vedlo* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *užigalnik* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.12: Prikaz rezultatov otroka J

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	6	67 %	10	71 %	16	70 %
Število uporabljenih narečnih besed	3	33 %	4	29 %	7	30 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.10: Prikaz rezultatov otroka J

3.4.2 Rezultati deklic, udeleženi v raziskavi

OTROK K (deklica, 5 let in 5 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *uči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedlo* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *loke* (roke) in *falacajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si uči in pretegne loke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedlo ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita vedlo in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks falacajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

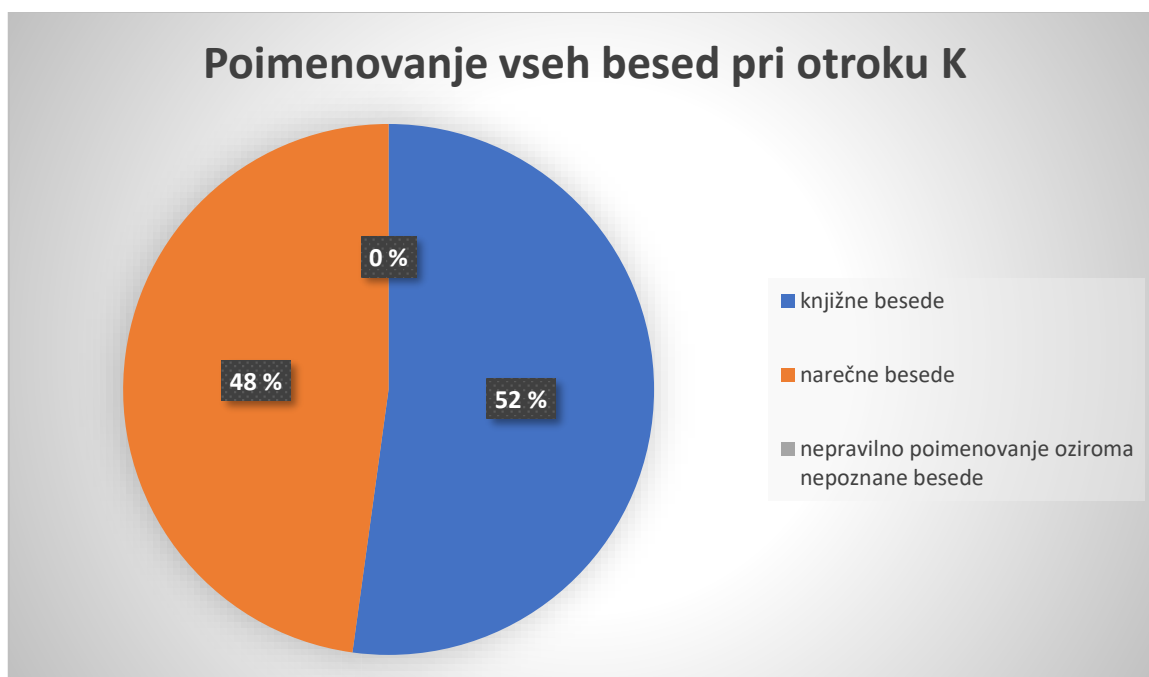
Otrok K je prepoznal vse predmete na sličicah in jih pravilno knjižno oziroma narečno poimenoval, kar lahko razberemo iz tabele 3.13. Opazimo lahko, da je za 5 (56 %) predmetov uporabil knjižna poimenovanja (*samokolnica*, *vedlo*, *likalnik*, *noge*, *loke*), za 4 (44 %) pa narečna poimenovanja (*uči*, *šalca*, *japka*, *falacajg*). Pri poimenovanju predmetov v zgodbi je uporabil 7 (50 %) knjižnih besed (*loke*, *likalnik*, *noge*, *samokolnico*, *vedlo*, *vedlo*, *samokolnico*) in 7 (50 %) narečnih besed (*uči*, *šalco*, *šalca*, *japke*, *japkami*, *falacajg*, *japke*). Skupaj je uporabil 12 (52 %) knjižnih besed in 11 (48 %) narečnih besed. Uporaba narečnih in knjižnih besed pri otroku K se ne razlikuje veliko, zato lahko rečemo, da na otroka K v veliki meri vpliva narečni jezik. Prav tako opazimo težavo pri izgovorjavi glasu *r*.

Otrok K je 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *loke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *vedlo* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *z japkami* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.13: Prikaz rezultatov otroka K

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	5	56 %	7	50 %	12	52 %
Število uporabljenih narečnih besed	4	44 %	7	50 %	11	48 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.11: Prikaz rezultatov otroka K

OTROK L (deklica, 5 let in 7 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *oči* (oči), *šalca* (skodelica), *jabolko* (jabolko), *vedro* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *sveča* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi šalco čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtrgo in vedro ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala jabolka. Ko z jabolki napolnita vedro in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju jabolka reče: »To je bil res en super dan.«

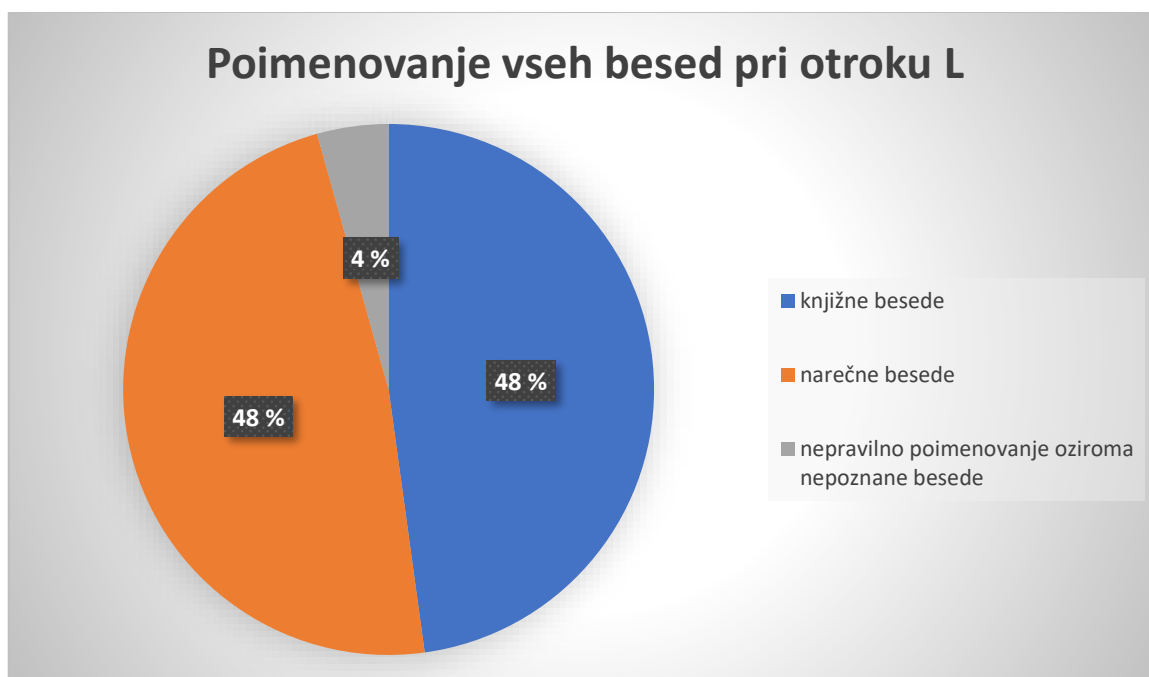
Iz tabele 3.14 lahko razberemo, da otrok L ni pravilno poimenoval oziroma prepoznal vseh predmetov na sličicah. Enega (11 %) predmeta ni poimenoval pravilno (*sveča*), 6 (67 %) predmetov je poimenoval knjižno (*oči, jabolko, vedro, likalnik, noge, roke*) in 2 (22 %) narečno (*šajtrga, šalca*). V zgodbi je uporabil 10 (71 %) knjižnih besed (*oči, roke, likalnik, noge, vedro, jabolka, jabolki, vedro, vžigalnik, jabolka*) in 4 (29 %) narečne besede (*šalco, šalca, šajtrgo, šajtrgo*). Skupaj je uporabil največ knjižnih besed 16 (70 %), 6 (26 %) narečnih besed in 1 (4 %) neustrezno poimenovanje, ki jo je ob našem poimenovanju takoj prepoznal in pravilno uporabil v zgodbi.

Otrok L je 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *vedro* (tož. ed.), *jabolka* (tož. mn.), *jabolki* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *jabolka* (rod. ed.).

Tabela 3.14: Prikaz rezultatov otroka L

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	6	67 %	10	71 %	16	70 %
Število uporabljenih narečnih besed	2	22 %	4	29 %	6	26 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	1	11 %	0	0 %	1	4 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.12: Prikaz rezultatov otroka L

OTROK M (deklica, 5 let in 11 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *oči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *faracajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je šalca prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in ajmer ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita ajmer in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema vzame Maks faracajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »to je bil res en super dan.«

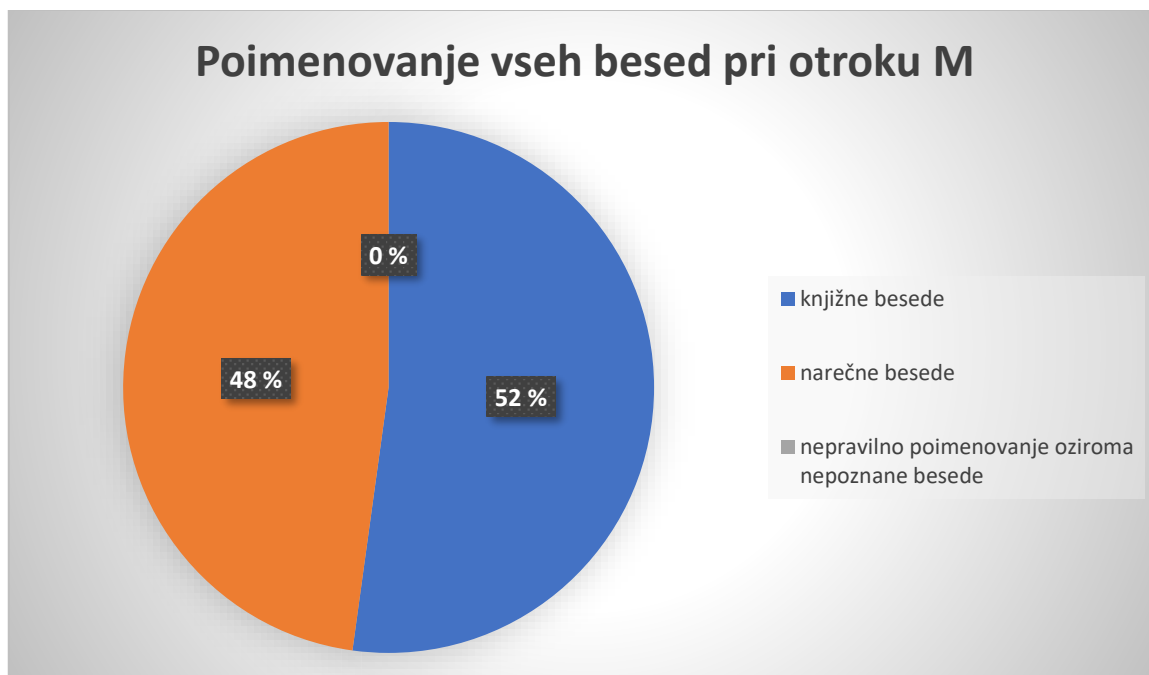
Otrok M je pravilno (knjižno ali narečno) poimenoval vseh 9 sličic, kar lahko razberemo iz tabele 3.15. Pri poimenovanju je uporabil 5 (56 %) knjižnih poimenovanj (*samokolnica*, *oči*, *likalnik*, *noge*, *roke*) in 4 (44 %) narečna poimenovanja (*šalca*, *japka*, *ajmer*, *faracajg*). Pri poimenovanju predmetov v zgodbi je uporabil 7 (50 %) knjižnih besed (*oči*, *roke*, *likalnik*, *skodelico*, *noge*, *samokolnico*, *samokolnico*) in 7 (50 %) narečnih besed (*šalca*, *ajmer*, *japke*, *japkami*, *ajmer*, *faracajg*, *japke*). Pri poimenovanju *skodelice* v zgodbi je uporabil tako knjižno kot narečno besedo (*skodelica* – *šalca*). Skupaj je uporabil 12 (52 %) knjižnih besed in 11 (48 %) narečnih besed. Torej na otroka M vpliva narečje, saj je razmerje med knjižnimi in narečnimi besedami skoraj enako.

Otrok M je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *z japkami* (or. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.15: Prikaz rezultatov otroka M

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	5	56 %	7	50 %	12	52 %
Število uporabljenih narečnih besed	4	44 %	7	50 %	11	48 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.13: Prikaz rezultatov otroka M

OTROK N (deklica, 5 let in 6 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *oči* (oči), *skodelica* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *faracajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in ajmer ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita ajmer in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks faracajg in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

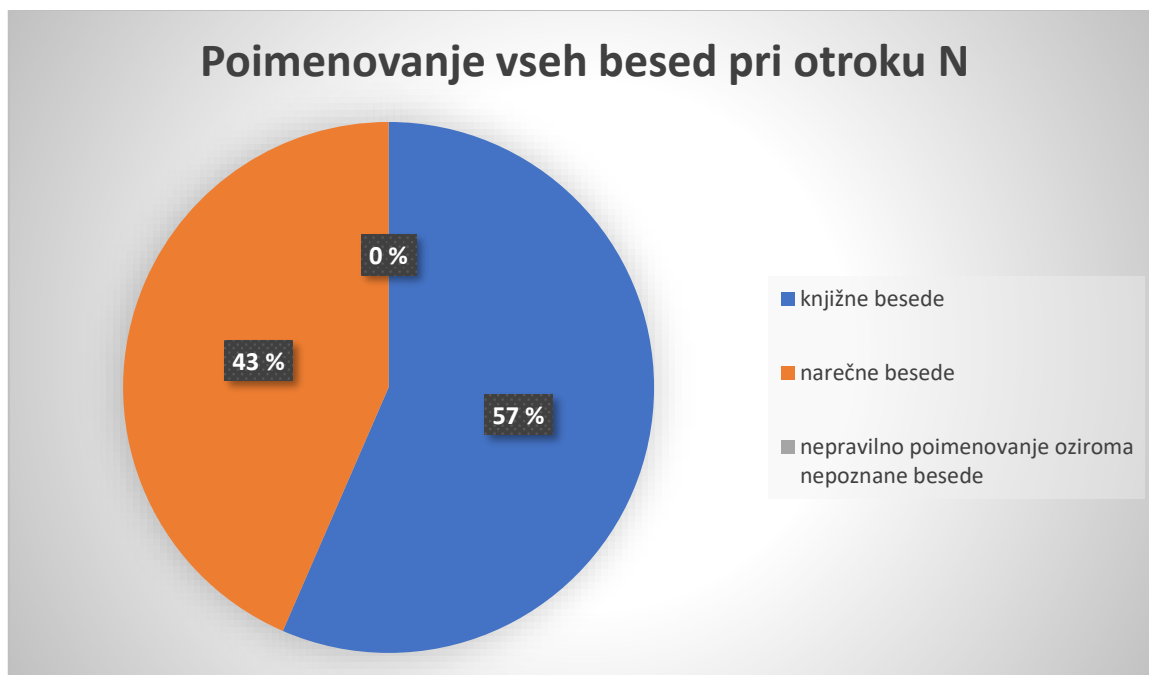
Iz tabele 3.16 lahko razberemo, da je otrok N prepoznal in poimenoval vseh 9 predmetov na sličicah. Pri poimenovanju sličic je uporabil 6 (67 %) knjižnih besed (*samokolnica*, *oči*, *skodelica*, *likalnik*, *noge*, *roke*) in 3 (33 %) narečne besede (*japka*, *ajmer*, *faracajg*). V zgodbi je uporabil 7 (50 %) knjižnih besed (*oči*, *roke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *samokolnico*) in 7 (50 %) narečnih besed (*ajmer*, *japke*, *japkami*, *ajmer*, *šajtrgo*, *faracajg*, *japke*). Pri poimenovanju *samokolnice* v zgodbi je uporabil tako knjižno kot narečno besedo (*samokolnica* – *šajtrga*). Skupaj je uporabil 13 (57 %) knjižnih besed in 10 (43 %) narečnih besed. Narečje torej vpliva na otrokov govor, kljub temu da je bilo več poimenovanj s knjižnimi besedami.

Otrok N je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), *z japkami* (or. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.16: Prikaz rezultatov otroka N

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	6	67 %	7	50 %	13	57 %
Število uporabljenih narečnih besed	3	33 %	7	50 %	10	43 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0 %	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.14: Prikaz rezultatov otroka N

OTROK O (deklica, 5 let in 8 mesecev)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *oči* (oči), *skodelica* (skodelica), *japka* (jabolko), *lonec* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *vžigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta šajtrgo in lonec ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita lonec in šajtrgo, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »to je bil res en super dan.«

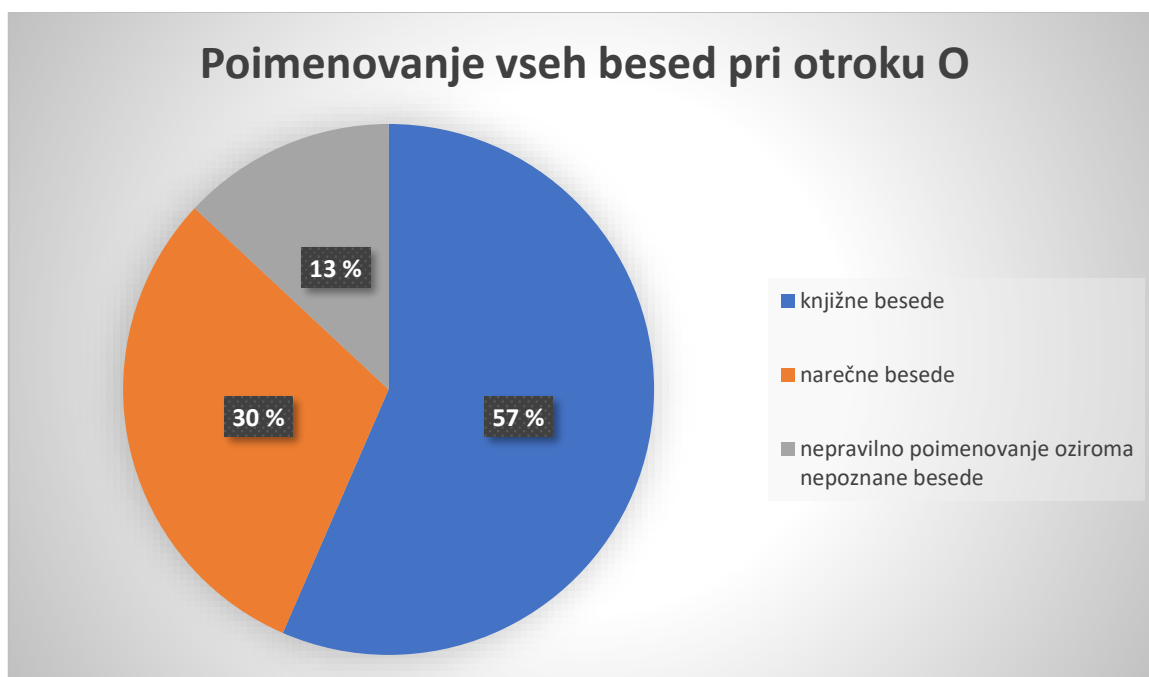
Otrok O ni ustrezno poimenoval vseh predmetov na sličicah. Iz tabele 3.17 lahko razberemo, da je 1 (11 %) predmet poimenoval nepravilno (*lonec* namesto vedro), medtem ko je pri ostalih sličicah uporabil 2 (22 %) narečni poimenovanji (*šajtrga*, *japka*) in 6 (67 %) knjižnih poimenovanj (*oči*, *skodelica*, *likalnik*, *noge*, *roke*, *vžigalnik*). V zgodbi je uporabil 7 (50 %) knjižnih besed (*oči*, *roke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *vžigalnik*), 5 (36 %) narečnih besed (*šajtrgo*, *japke*, *japkami*, *šajtrgo*, *japke*) in 2 (14 %) nepravilni besedi (*lonec*, *lonec*). Skupaj je uporabil 13 (57 %) knjižnih besed, 7 (30 %) narečnih besed in 3 (13 %) nepravilna poimenovanja. Na govor otroka O narečje nima tako velikega vpliva.

Otrok O je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Ne glede na nepravilno poimenovanje predmetov, glede na pričakovano oziroma prikazano – *lonec*, *lonec*, so besedilu primerno sklanjani. Pravilno je oblikoval besede: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *lonec* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *lonec* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.17: Prikaz rezultatov otroka O

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	6	67 %	7	50 %	13	57 %
Število uporabljenih narečnih besed	2	22 %	5	36 %	7	30 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	1	11 %	2	14 %	3	13 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.15: Prikaz rezultatov otroka O

OTROK P (deklica, 5 let in 8 mesecev)

Poimenovanja sličic: *prikolica* (samokolnica), *oči* (oči), *skodelica* (skodelica), *jabolko* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *vžigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

*Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si **oči** in pretegne **roke**, vklopi **likalnik** in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi **skodelico** čaja. Ko je **skodelica** prazna, si na **noge** natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta **prikolico** in **ajmer** ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala **jabolka**. Ko z **jabolki** napolnita **ajmer** in **prikolico**, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks **vžigalnik** in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju **jabolke** reče: »To je bil res en super dan.«*

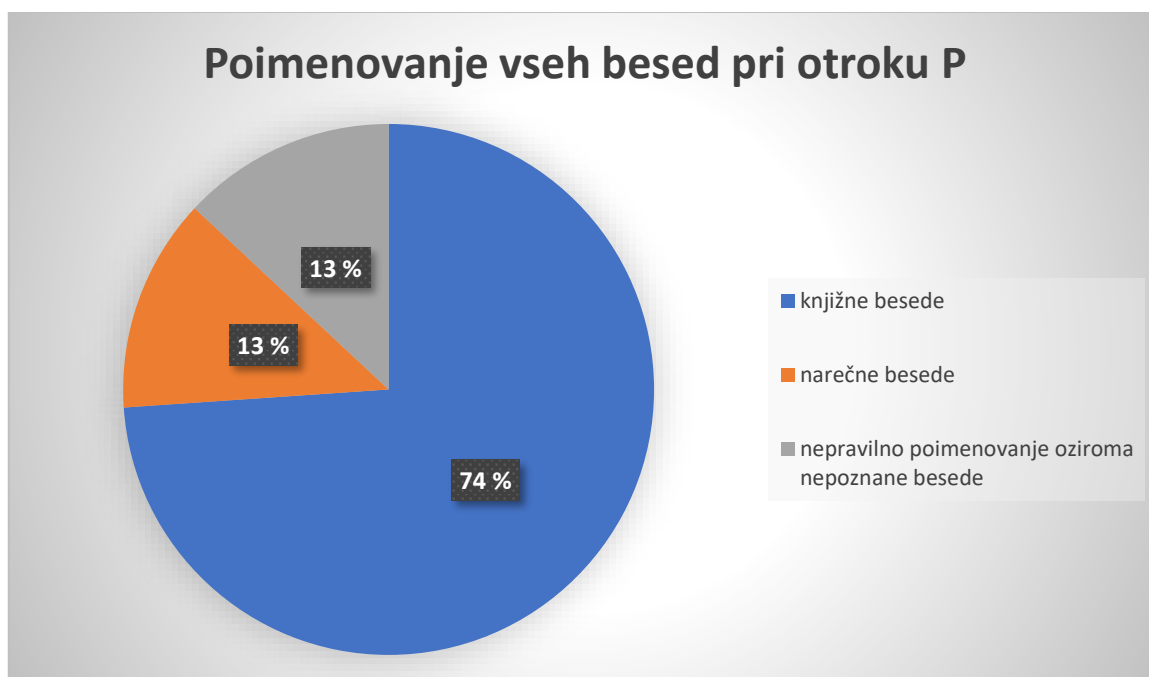
Otrok P ni pravilno poimenoval vseh predmetov na sličicah (tabela 3.18). Pri 1 (11 %) predmetu je uporabil nepravilno poimenovanje (*prikolica* za samokolnica), le 1 (11 %) predmet je poimenoval narečno (*ajmer*), za ostalih 7 (78 %) besed pa je uporabil knjižno poimenovanje (*oči*, *skodelica*, *jabolko*, *likalnik*, *noge*, *roke*, *vžigalnik*). V zgodbi je uporabil 10 (71 %) knjižnih besed (*oči*, *roke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *jabolka*, *jabolki*, *vžigalnik*, *jabolka*), 2 (14 %) narečni besedi (*ajmer*, *ajmer*) in 2 (14 %) nepravilni besedi (*prikolico*, *prikolico*). Skupno je uporabil torej 17 (74 %) knjižnih besed, le 3 (13 %) narečne besede in 3 (13 %) nepravilne besede oziroma poimenovanja. Govor otroka P je torej pretežno knjižen, pozna pa tudi kakšno narečno poimenovanje.

Otrok P je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Ne glede na nepravilno poimenovanje predmetov, glede na pričakovano oziroma prikazano – *prikolico*, *prikolico*, so tudi te v besedilu ustrezno sklanjane. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *prikolico* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *jabolka* (tož. mn.), *z jabolki* (or. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *prikolico* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *jabolka* (rod. ed.).

Tabela 3.18: Prikaz rezultatov otroka P

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	7	78 %	10	71 %	17	74 %
Število uporabljenih narečnih besed	1	11 %	2	14 %	3	13 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	1	11 %	2	14 %	3	13 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.16: Prikaz rezultatov otroka P

OTROK R (deklica, 5 let in 3 mesece)

Poimenovanja sličic: *plikolica* (samokolnica), *oči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedlo* (vedro), *cucalnik* (likalnik), *noge* (noge), *loke* (roke) in *ogenj* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

*Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si **oči** in pretegne **loke**, vklopi **cucalnik** in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi **šalco** čaja. Ko je **šalca** prazna, si na **noge** natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta **plikolico** in **vedlo** ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala **japke**. Ko z **japkami** napolnita **vedlo** in **plikolico**, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks **ogenj** in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju **japke** reče: »To je bil res en super dan.«*

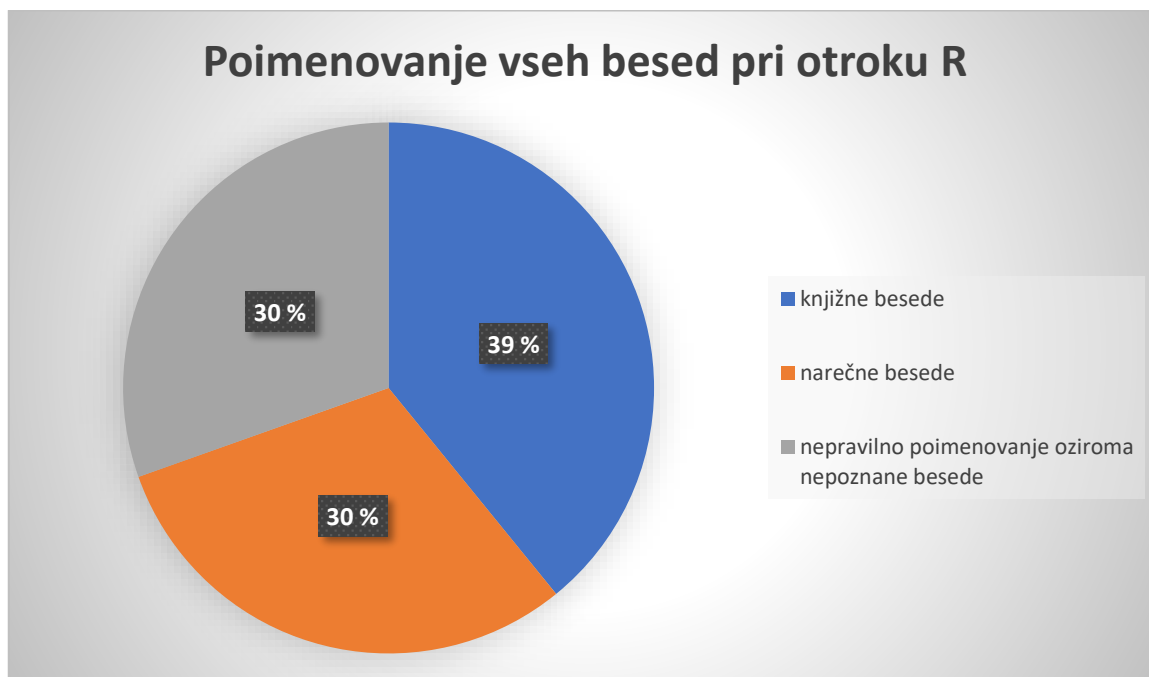
Otrok R ni pravilno poimenoval oziroma prepoznal vseh predmetov na sličicah, kar je razvidno v tabeli 3.19. Pri kar 3 (33 %) predmetih je uporabil nepravilno poimenovanje (*plikolica*, *cucalnik*, *ogenj*), pri ostalih je s knjižno besedo poimenoval 4 (44 %) predmete (*oči*, *vedlo*, *noge*, *loke*) in z narečno besedo 2 (22 %) predmeta (*šalca*, *japka*). V zgodbi je uporabil 5 (36 %) knjižnih besed (*oči*, *loke*, *noge*, *vedlo*, *vedlo*), 5 (36 %) narečnih besed (*šalco*, *šalca*, *japke*, *japkami*, *japke*) in 4 (28 %) nepravilne besede (*cucalnik*, *prikolico*, *prikolico*, *svečo*). Skupaj je torej uporabil 9 (39 %) knjižnih besed, 7 (30 %) narečnih besed in 7 (30 %) nepravilnih besed. Razlika v razmerju med knjižnimi in narečnimi besedami ni velika, zato lahko potrdimo vpliv narečja na govor otroka R. Zaskrbljujoče je, da je skupno, kar 7 (30 %) predmetov poimenoval z napačnimi besedami. Opazna je tudi težava pri izgovorjavi glasu *r*.

Otrok R je 14 (100 %) besed v zgodbi oblikoval pravilno. Ne glede na nepravilno poimenovanje predmetov, glede na pričakovano oziroma prikazano – *cucalnik*, *prikolico*, *prikolico*, *svečo*, so tudi te v besedilu primerno oblikovane. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *loke* (tož. mn.), *cucalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *plikolico* (tož. ed.), *vedlo* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *vedlo* (tož. ed.), *prikolico* (tož. ed.), *svečo* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.19: Prikaz rezultatov otroka R

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	Procent	Število	Procent	Število	Procent
Število uporabljenih knjižnih besed	4	44 %	5	36 %	9	39 %
Število uporabljenih narečnih besed	2	22 %	5	36 %	7	30 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	3	33 %	4	28 %	7	30 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.17: Prikaz rezultatov otroka R

OTROK S (deklica, 5 let in 1 mesec)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *uči* (oči), *šalca* (skodelica), *japka* (jabolko), *ajmer* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *vžigalnik* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

*Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si **uči** in pretegne **roke**, vklopi **likalnik** in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi **šalco** čaja. Ko je **šalca** prazna, si na **noge** natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta **šajtrgo** in **ajmer** ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala **japke**. Ko z **japkami** napolnita **ajmer** in **šajtrgo**, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks **vžigalnik** in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju **japke** reče: »To je bil res en super dan.«*

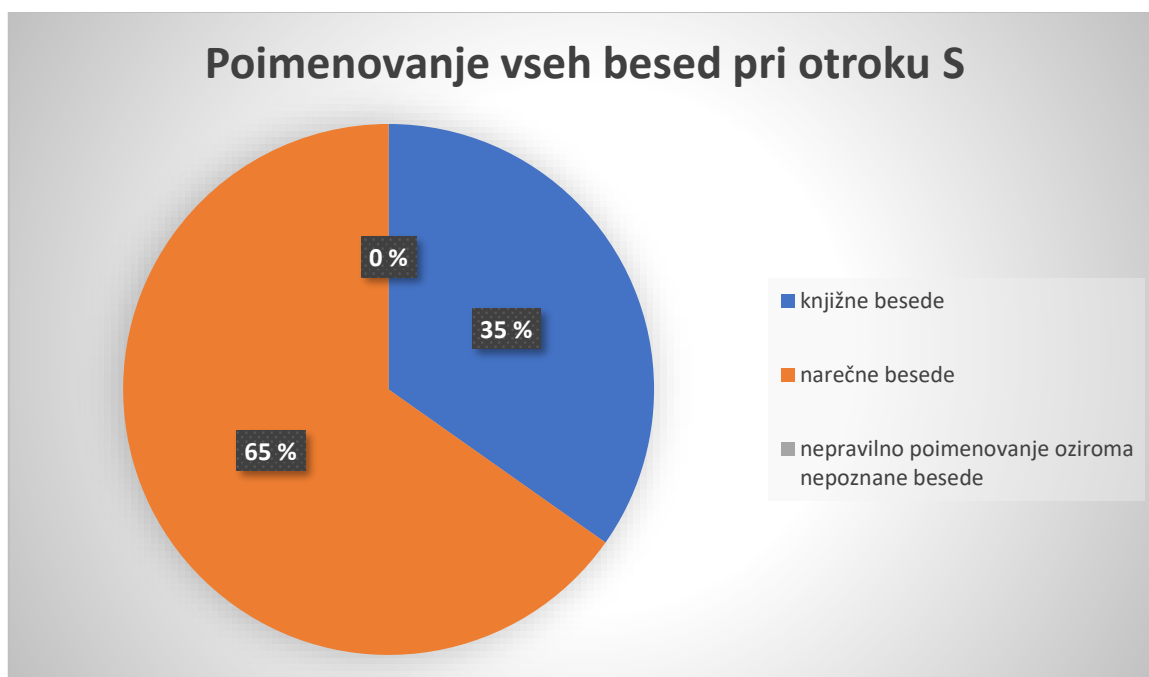
Otrok S je poimenoval vseh 9 sličic pravilno in uporabil 4 (44 %) knjižne besede (*likalnik*, *noge*, *roke*, *vžigalnik*) in 5 (56 %) narečnih besed (*šajtrga*, *uči*, *šalca*, *japka*, *ajmer*), kar je razvidno v tabeli 3.20. V zgodbi je uporabil 4 (29 %) knjižne besede (*roke*, *likalnik*, *noge*, *vžigalnik*) in 10 (71 %) narečnih besed (*uči*, *šalco*, *šalca*, *šajtrgo*, *ajmer*, *japke*, *japkami*, *ajmer*, *šajtrgo*, *japke*). Skupaj je uporabil največ narečnih besed, kar 15 (65 %), medtem ko je bilo le 8 (35 %) besed knjižnih. Opazimo lahko, da na govor otroka S zelo vpliva narečje.

Otrok S je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi sklanjal pravilno. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *šalco* (tož. ed.), *šalca* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *ajmer* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *ajmer* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.20: Prikaz rezultatov otroka S

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	4	44 %	4	29 %	8	35 %
Število uporabljenih narečnih besed	5	56 %	10	71 %	15	65 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.18: Prikaz rezultatov otroka S

OTROK T (deklica, 5 let in 1 mesec)

Poimenovanja sličic: *šajtrga* (samokolnica), *uči* (oči), *skodelica* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedro* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in *faracajg* (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

*Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si **uči** in pretegne **roke**, vklopi **likalnik** in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi **skodelico** čaja. Ko je **skodelica** prazna, si na **noge** natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta **šajtrgo** in **vedro** ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala **japke**. Ko z **japkami** napolnita **vedro** in **šajtrgo**, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks **faracajg** in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju **japke** reče: »To je bil res en super dan.«*

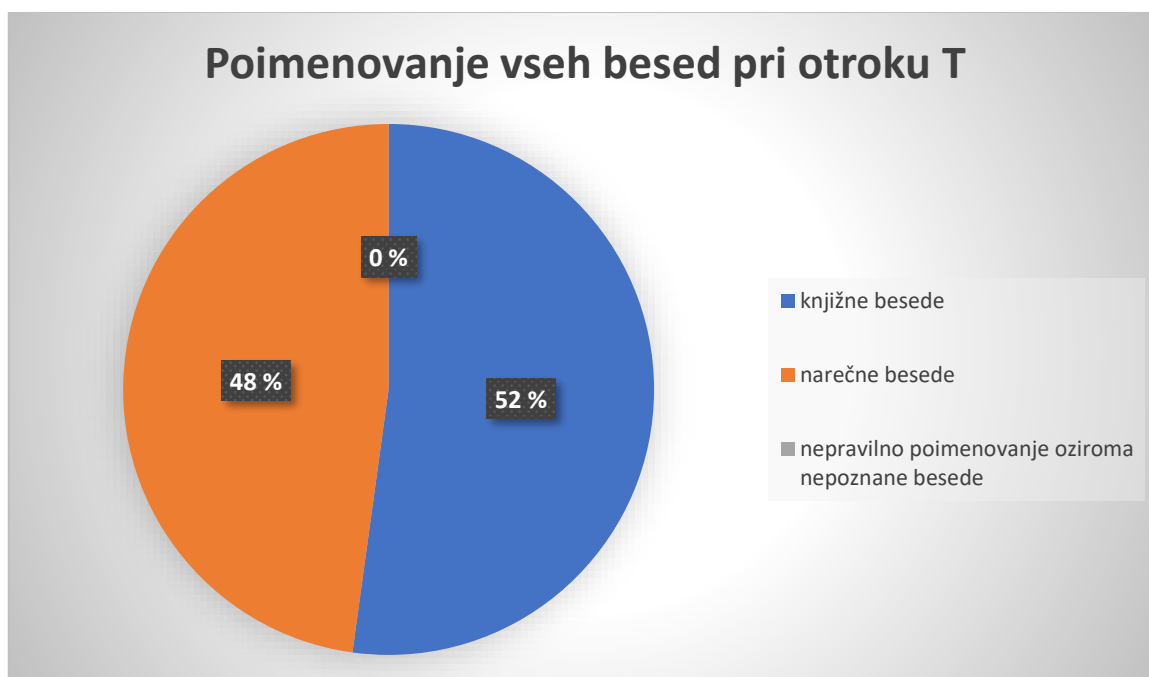
Otrok T je poimenoval vseh 9 sličic, kar je razvidno iz tabele 3.21, pri čemer je uporabil 5 (56 %) knjižnih besed (*skodelica*, *vedro*, *likalnik*, *noge*, *roke*) in 4 (44 %) narečne besede (*šajtrga*, *uči*, *japka*, *faracajg*). V zgodbi je uporabil 7 (50 %) knjižnih besed (*roke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *vedro*, *vedro*) in 7 (50 %) narečnih besed (*uči*, *šajtrgo*, *japke*, *japkami*, *šajtrgo*, *faracajg*, *japke*). Skupno je za 4 % prevladala uporaba knjižnih besed, ki jih je bilo 12 (52 %), medtem ko je bilo narečnih besed 11 (48 %). Razberemo lahko, da narečje vpliva na govor otroka T, saj je razmerje med knjižnimi in narečnimi besedami podobno.

Otrok T je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi pravilno uporabil v povedi. Pravilno je oblikoval: *uči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *šajtrgo* (tož. ed.), *vedro* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *šajtrgo* (tož. ed.), *faracajg* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.21: Prikaz rezultatov otroka T

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
	Število	%	Število	%	Število	%
Število uporabljenih knjižnih besed	5	56 %	7	50 %	12	52 %
Število uporabljenih narečnih besed	4	44 %	7	50 %	11	48 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.19: Prikaz rezultatov otroka T

OTROK U (deklica, 5 let in 8 mesecev)

Poimenovanja sličic: *samokolnica* (samokolnica), *oči* (oči), *skodelica* (skodelica), *japka* (jabolko), *vedro* (vedro), *likalnik* (likalnik), *noge* (noge), *roke* (roke) in / (vžigalnik).

MAJEV SUPERDAN

Medveda Maja prebudi jutranje sonce. Pomane si oči in pretegne roke, vklopi likalnik in si zlika svojo majico in hlače. Urejen si pripravi skodelico čaja. Ko je skodelica prazna, si na noge natakne svoje najljubše škornje in počaka prijatelja Maksa. Skupaj z Maksom vzameta samokolnico in vedro ter se odpravita v bližnji sadovnjak, kjer bosta obirala japke. Ko z japkami napolnita vedro in samokolnico, se odpravita domov. Usedeta se na stol in si privoščita sadno malico. Ker je zunaj že tema, vzame Maks vžigalnik in z njim prižge svečo. Maj ob hrustanju japke reče: »To je bil res en super dan.«

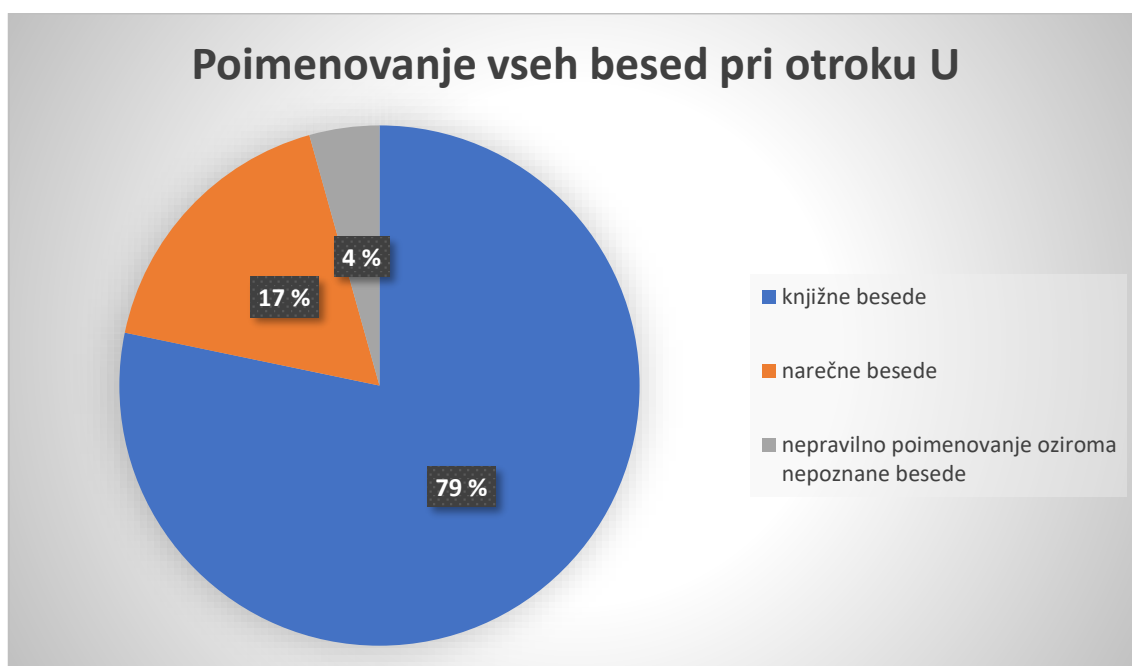
Otrok U ni pravilno poimenoval vseh sličic, kar lahko razberemo iz tabele 3.22. Kar 7 (78 %) sličic je poimenoval s knjižnimi besedami (*samokolnica*, *oči*, *skodelica*, *vedro*, *likalnik*, *noge*, *roke*), le 1 (11 %) je poimenoval z narečno besedo (*japka*) in 1 (11 %) sličice ni poimenoval. V zgodbi je uporabil 11 (79 %) knjižnih besed (*oči*, *roke*, *likalnik*, *skodelico*, *skodelica*, *noge*, *samokolnico*, *vedro*, *vedro*, *samokolnico*, *vžigalnik*) in 3 (21 %) narečne besede (*japke*, *japkami*, *japke*). Skupaj je uporabil 18 (78 %) knjižnih besed, le 4 (17 %) narečne besede in 1 (4 %) besede ni poimenoval. Opazimo lahko, da otrok U ne uporablja veliko narečnih besed.

Otrok U je vseh 14 (100 %) besed v zgodbi ustrezno sklanjal. Pravilno je oblikoval: *oči* (tož. mn.), *roke* (tož. mn.), *likalnik* (tož. ed.), *skodelico* (tož. ed.), *skodelica* (im. ed.), *noge* (tož. mn.), *samokolnico* (tož. ed.), *vedro* (tož. ed.), *japke* (tož. mn.), z *japkami* (or. mn.), *vedro* (tož. ed.), *samokolnico* (tož. ed.), *vžigalnik* (tož. ed.), *japke* (rod. ed.).

Tabela 3.22: Prikaz rezultatov otroka U

	Poimenovanje predmetov na sličicah		Poimenovanje predmetov v zgodbi		Skupaj	
Število uporabljenih knjižnih besed	7	78 %	11	79 %	18	79 %
Število uporabljenih narečnih besed	1	11 %	3	21 %	4	17 %
Število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	1	11 %	0	0 %	1	4 %
Število vseh besed	9	100 %	14	100 %	23	100 %

Graf 3.20: Prikaz rezultatov otroka U

3.4.3 Skupni rezultati vseh udeleženi v raziskavi

Tabela 3.23: Skupni rezultati raziskave vseh dečkov

OTROK	Skupno število uporabljenih knjižnih besed		Skupno število uporabljenih narečnih besed		Skupno število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	
	število	%	število	%	število	%
dečki						
A	17	74 %	6	26 %	0	0 %
B	7	30 %	15	66 %	1	4 %
C	23	100 %	0	0 %	0	0 %
D	9	39 %	10	44 %	4	17 %
E	7	30 %	16	70 %	0	0 %
F	6	26 %	17	74 %	0	0 %
G	13	57 %	10	43 %	0	0 %
H	8	35 %	15	65 %	0	0 %
I	15	65 %	7	30 %	1	4 %
J	16	70 %	7	30 %	0	0 %
Skupaj (230 besed)	121	53 %	103	45 %	6	2 %

Tabela 3.24: Skupni rezultati raziskave vseh deklic

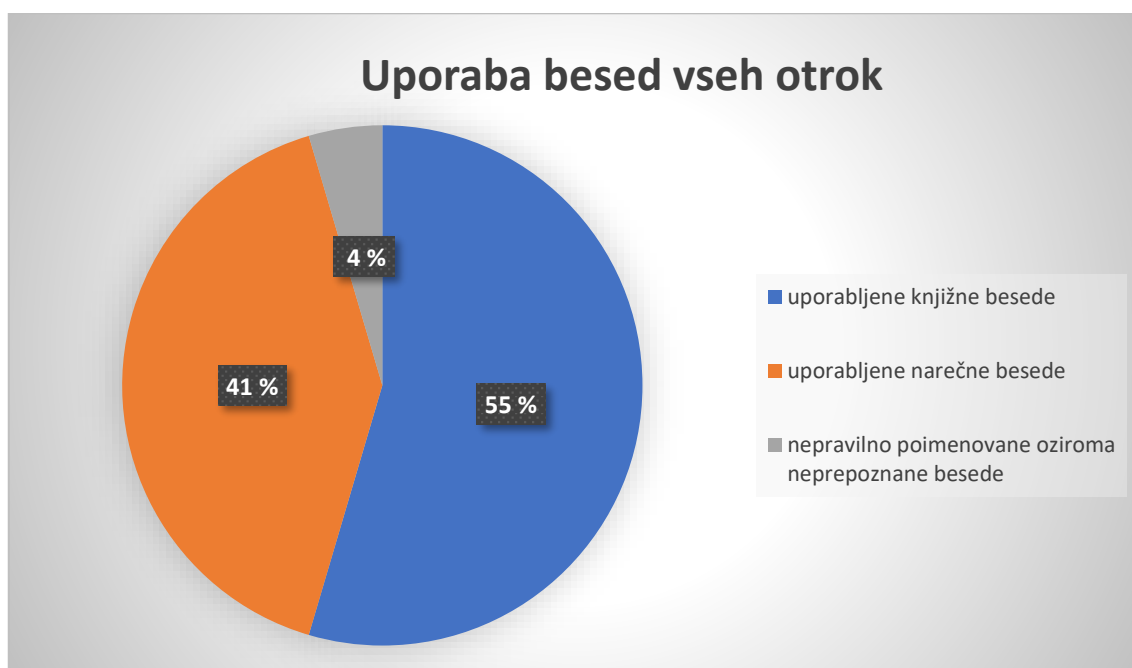
OTROK	Skupno število uporabljenih knjižnih besed		Skupno število uporabljenih narečnih besed		Skupno število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	
	število	%	število	%	število	%
deklice						
K	12	52 %	11	48 %	0	0 %
L	16	70 %	6	26 %	1	4 %
M	12	52 %	11	48 %	0	0 %
N	13	57 %	10	43 %	0	0 %
O	13	57 %	7	30 %	3	13 %
P	17	74 %	3	13 %	3	13 %
R	9	39 %	7	30 %	7	30 %
S	8	35 %	15	65 %	0	0 %
T	12	52 %	11	48 %	0	0 %
U	18	79 %	4	17 %	1	4 %
Skupaj (230 besed)	130	57 %	85	37 %	15	6 %

Iz tabele 3.23 in 3.24 lahko razberemo skupne rezultate uporabe knjižnih in narečnih besed ter nepravilnega poimenovanja besed pri dečkih in pri deklicah. Skupne rezultate pa lahko primerjamo v tabeli 3.25.

Tabela 3.25: Prikaz skupnih rezultatov vseh dečkov in deklic

	Skupno število uporabljenih knjižnih besed		Skupno število uporabljenih narečnih besed		Skupno število nepravilno poimenovanih oziroma nepoznanih besed	
	število	%	število	%	število	%
Dečki	121	53 %	103	45 %	6	2 %
Deklice	130	57 %	85	37 %	15	6 %
SKUPAJ	251	55 %	188	41 %	21	4 %

Graf 3.21: Prikaz skupnih rezultatov ne glede na spol

Dečki (tabela 3.23) so (od skupno 230 besed) uporabili kar 53 % knjižnih besed, 45 % narečnih besed, pojavilo pa se je tudi 2 % nepravilno poimenovanih oz. nepoznanih besed med poimenovanjem sličic posamično in med branjem zgodbe skupaj.

Deklice (tabela 3.24) so pri poimenovanju sličic (od vseh 230 besed) uporabile kar 57 % knjižnih besed, 37 % narečnih besed in 6 % nepravilno poimenovanih oz. nepoznanih besed.

Iz tabele 3.25 in grafa 3.21 lahko razberemo, da otroci v veliki meri še vedno uporabljajo knjižne besede, vendar pa ima narečje na njihov govor velik vpliv, saj so ga uporabili pri v 41 %.

Tabela 3.26: prikaz pravilnega oziroma nepravilnega sklanjanja besed v zgodbi

OTROK	ŠTEVILO PRAVILNO OBLIKOVANIH BESED		ŠTEVILO NEPRAVILNO OBLIKOVANIH BESED	
A	13	93 %	1	7 %
B	13	93 %	1	7 %
C	14	100 %	0	0 %
D	14	100 %	0	0 %
E	14	100 %	0	0 %
F	14	100 %	0	0 %
G	14	100 %	0	0 %
H	14	100 %	0	0 %
I	14	100 %	0	0 %
J	14	100 %	0	0 %
K	14	100 %	0	0 %
L	14	100 %	0	0 %
M	14	100 %	0	0 %
N	14	100 %	0	0 %
O	14	100 %	0	0 %
P	14	100 %	0	0 %
R	14	100 %	0	0 %
S	14	100 %	0	0 %
T	14	100 %	0	0 %
U	14	100 %	0	0 %
SKUPAJ	278	99 %	2	1 %

Iz tabele 3.26 lahko razberemo, da so otroci v zgodbi pravilno oblikovali besede, saj je kar 99 % vseh besed bilo v zgodbi rabljenih pravilno.

Otroci so najpogosteje uporabili narečne besede: *japka, ajmer, šajtrga, šalca, uči in faracajg*. Le en otrok je uporabil tudi narečni izraz za likalnik (*peglezn*). Vsi otroci pa so vedno pravilno knjižno poimenovali besedi *noge* in *roke*, ki tudi sicer nimata značilne oblike v posavskem (sevniško-krškem) narečju.

Zemljak Jontes (2006) opisuje prehajanje dolgega *-o* v *-u* kot značilnost posavskega narečja. To smo lahko opazili pri izgovorjavi besede *oči*. Otroci so le-to večkrat poimenovali kot *uči*.

Poimenovanja, kot so *ajmer, šajtrga, šalca, faracajg*, izhajajo iz časa ponemčevanja, ko so Nemci vdrli na slovensko ozemlje in želeli ponemčiti narod. Nekatere besede najdemo v slovarjih Kozar Mukič (2022) in Počkar (1998), npr.:

- likalnik – nemško *das Bügeleisen* (peglo, peglezn); peglat (likati; iz nem. *bugeln* – likati)
- skodelica – nemško *die Schale*, narečno *šalca*
- ajmar/ajmer (vedro; iz nem. *das Eimer* – vedro)
- šajtrga (samokolnica, voziček)
- japka, japke (jabolka)

Pri nekaterih otrocih smo zaznali govorne težave pri izgovorjavi glasu *r* (*loka, vedlo, ajmel* ipd.). Batagelj, Galun in Solina (2015) povedo, da ima največ otrok težave pri izgovorjavi sičnikov, šumnikov in glasu *r*. Neuspešno oziroma nepravilno izgovorjavo glasu *r* so Marolt, Jelenc in Korošec (2018) razvrstili v skupino artikulacijskih napak. S pomočjo vaje in logopedске pomoči lahko otroku pomagamo do pravilne izreke glasu *r*.

4 SKLEP

V diplomski nalogi smo preučevali vpliv posavskega narečja na poimenovanje predmetov pri pet- in šestletnikih. Ugotovili smo, da je posavsko narečje med v raziskavo vključenimi otroki zelo razširjeno, zato bi lahko na območju raziskave govorili o pretežnem vplivu sevniško-krškega govora, ki je podskupina posavskega narečja. Večina otrok je prepoznala vse predmete na sličicah in se z njimi že kdaj srečala. Tudi otroci, ki sprva niso prepoznali besede, so se ob našem poimenovanju spomnili besede in jo nato znali uporabiti v besedilu. Uporaba besed v zgodbi otrokom ni predstavljala težav; v nekaterih primerih so otroci uporabili v zgodbi tako knjižno kot narečno poimenovanje iste sličice.

Namen naše raziskave je bil ugotoviti, kako otroci, stari 5 in 6 let, poimenujejo predmete na sličicah in v zgodbi (slikopisu), ali uporabljajo narečne besede ali le knjižne ter kako na poimenovanju vpliva spol otroka.

Hipoteze 1 (*Predpostavljamo, da otroci prepoznajo vse predmete na sličicah*) ne moremo potrditi, saj je bilo za poimenovanje 4 % vseh predmetov uporabljena napačna beseda ali pa predmet ni bil poimenovan. Nekateri otroci so *samokolnico* poimenovali *prikolica*, *vedro* kot *kanglica* ipd. Največkrat so otroci nepravilno poimenovali besedo *vžigalnik* (*vžigalec*, *sveča*, *ogenj*). Pri nekaterih otrocih se je zgodilo, da so se besede spomnili ob našem poimenovanju in so jo nato pravilno uporabili v zgodbi oziroma slikopisu.

Hipotezo 2 (*Predpostavljamo, da posavsko narečje vpliva na poimenovanje predmetov na sličicah*) lahko potrdimo. Otroci so pri svojem poimenovanju uporabili kar 41 % narečnih besed, pri tem pa je dobro opozoriti, da besedi *noge* in *roke* v posavskem narečju nimata posebnega (drugačnega) poimenovanja. Otroci so uporabili narečne besede, kot so: *ajmer*, *šajtrga*, *šalca*, *japka*, *uči* in *peglezen*.

Hipotezo 3 (*Predpostavljamo, da deklice uporabljajo več knjižnih besed kot dečki*) lahko potrdimo, saj so deklice skupaj uporabile 57 % knjižnih besed, dečki pa 53 %. Pri tem pa je potrebno izpostaviti, da je bilo pri deklicah večje število nepravilno poimenovanih oziroma neprepoznanih besed.

Hipotezo 4 (*Predpostavljamo, da večina otrok ne oblikuje pravilno besede v zgodbi*) lahko zavržemo, saj so otroci v 99 % pravilno oblikovali besede v zgodbi, pri nekaterih besedah pa je opazno oblikovanje z narečnimi lastnostmi. Ne glede na sklon besede so le-to pravilno oblikovali.

Zaključimo lahko, da na otrokov govor v veliki meri vpliva narečna skupina, v kateri biva. Pomemben dejavnik pri tem imajo tudi okolje oziroma otrokovi starši. Od govora, ki ga bo otrok slišal v svojem okolju, bo odvisno, kako bo komuniciral. Pomembno je, da tudi v predšolskem okolju negujemo narečje pri otrocih, saj tako ohranjamo kulturno dediščino. Veliko vzgojiteljic namerno otroke uči narečnih besed s pomočjo branja starejših pesmic, deklamacij, odsekov knjig in podobno. Menimo, da se posavsko narečje še vedno dobro ohranja, kar lahko razberemo tudi iz raziskave, ki smo jo opravili.

VIRI IN LITERATURA

- Bahar, A., Kolman, M. in Koželj, T. (1979). *Razvijanje senzomotoričnih in govornih sposobnosti otrok*. Ljubljana: Državna založba Slovenije
- Baloh, B. (2019). *Umetnost pripovedovanja otrok v zgodnjem otroštvu*. Koper: Založba Univerze na Primorskem.
- Batagelj, B., Galun, M. in Solina, F. (2015). Vadba pravilne izgovorjave skozi igro. *Komunikacija: bilten Društva logopedov Slovenije*, 4 (8), 42–48.
- Batič, J. (2015). Branje slikanice v funkciji razvijanja multimodalne pismenosti. *Didakta*, 25 (183), 53–56.
- Batič, J. in Haramija, D. (2017). Slikanica kot posebna oblika knjige. V D. Haramija (Ur.), *V objemu besed: Razvijanje družinske pismenosti* (str. 31–38). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Grobler, M. (1985). Govorni razvoj, razvojne težave in govorne motnje. *Obzornik Zdravstvene Nege*, 19 (3/4), 190–197. Pridobljeno od <https://obzornik.zbornica-zveza.si:8443/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/1666/1610>
- Haramija, D. in Batič, J. (2023). Multimodalne značilnosti izvirnih slovenskih slikopisov. *Revija za elementarno izobraževanje*, 16 (special), 55–70.
- Horvat, L. in Magajna, L. (1988). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Jakop, T. (2008). *Dvojina v slovenskih narečjih*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC, SAZU.
- Kozar Mukič, M. (2022). Narečno besedje v etnološki razpravi Avgusta Pavla. V M. Jesenšek (Ur.), *Narečno besedje slovenskega jezika: V spomin na akademikinjo Zinko Zorko* (174–185). Maribor: Univerza v Mariboru.

- Kranjc, S. (1999). *Razvoj govora predšolskih otrok*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Kranjc, S. in Saksida, I. (2001). Jezik. V L. Marjanovič Umek (Ur.), *Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce* (str. 77–106). Maribor: Obzorja.
- Krejan, M. (1999). *Vse sorte je že blou: Pripovedi s Krškega gričevja na desnem bregu Save od Sevnice do Krškega*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih*. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Licardo, M. in Haramija, D. (2017). Kako uporabljati pripovedovalne kocke: navodila za pedagoške delavce in starše. V M. Licardo in D. Haramija (Ur.), *Kako razvijati družinsko pismenost v predšolskem obdobju* (str. 63–67). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Logar, T. (1993). *Slovenska narečja*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Marjanovič Umek, L. (1990). *Mišljenje in govor predšolskega otroka*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Marjanovič Umek, L. in Fekonja, U. (2001). Govorno razumevanje, izražanje in raba jezika. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (Ur.), *Razvojna psihologija: izbrane teme* (str. 60–85). Ljubljana: Oddelek za psihologijo Filozofske fakultete.
- Marjanovič Umek, L., Fekonja Peklaj, U. in Pečjak, S. (2012). *Govor in branje otrok: ocenjevanje in spodbujanje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Marjanovič Umek, L. in Fekonja, U. (2020). Govorni razvoj dojenčka in malčka. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (Ur.), *Razvojna psihologija* (str. 237–256). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete UL.
- Marot, V., Jelenc, N. in Korošec, B. (2018). Govorne motnje v otroštvu: razvrščanje govornih motenj pri Slovenskih otrocih. *Rehabilitacija*, 17 (2), 50–58.

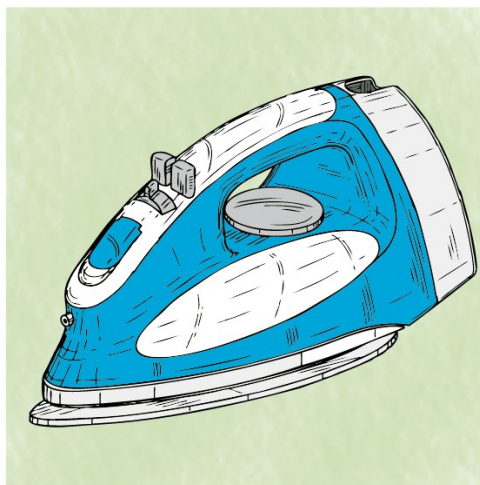
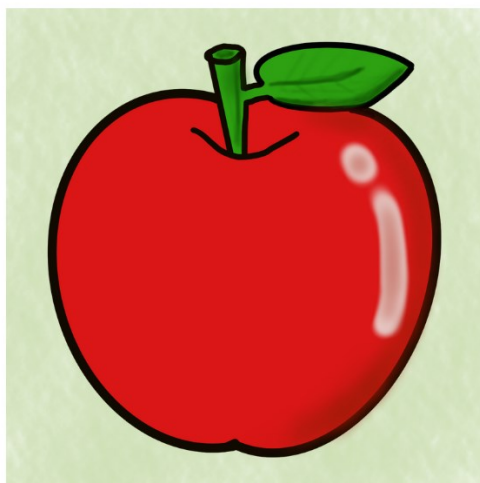
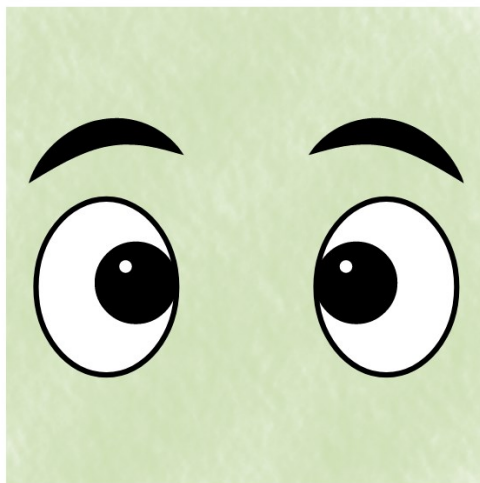
- Mileva Blažič, M. (2018). Sreča je v knjigah: slovenska slikanica in literarnozgodovinske prelomnice. *Likovne besede: revija za likovno umetnost*, (110), 90–95.
- Počkar, I. (1998). *Iz časov ječmenove kave. Življenjepisi Štajercev in Kranjcev ob sotočju rek Krke, Save in Sotle*. Novo mesto: Dolenjska založba.
- Ramovš, F. (1995). *Kratka zgodovina slovenskega jezika 1*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center.
- Rihtar, U. (2017). V objemu zgodnje pismenosti, seznanjanja z mladinsko književnostjo in sodelovanje s starši v oddelku 5-6-letnih otrok vrtca Velenje. V M. Licardo in D. Haramija (Ur.), *Kako razvijati družinsko pismenost v predšolskem obdobju* (str. 13–20). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Santoro, I. (2009). Pisan svet slikanice. V J. Vintar (Ur.), *Razmerja med slikovnimi in besednimi sporočili*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Smole, V. (1997). Pozicijski razvoj kratkih o in q v vzhodnodolenjskih govorih. V *Hrvatski dijalektološki zbornik* (str. 185–191). Ljubljana: Institut za slovenski jezik.
- Sokolov, C. (2009). Slikopis – mala šola branja in pisanja. V J. Vintar (Ur.), *Razmerja med slikovnimi in besednimi sporočili*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Toporišič, J. (2003). Narečjeslovec Jakob Rigler. V Z. Zorko in M. Koletnik (Ur.), *Glasoslovje, besedoslovje in besedotvorje v delih Jakoba Riglerja* (str. 9–23). Maribor: Slavistično društvo.
- Vidmar Mandič, B. (2013). *Kar nej rejs, se neč ne guvuri: Povedke izpod Lisce in njene širše okolice*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Zemljak Jontes, M. (2006). Posavsko narečje in Jurij Dalmatin Nekatero samoglasniške stičnosti. V A. Černelič Krošelj (Ur.), *Adam Bohorič, Jurij Dalmatin in Krško* (str. 43–52). Krško: Valvasorjev raziskovalni center.
- Zemljak Jontes, M. (2013). Oblikoslovna raznolikost v sevniško-krškem govoru glede na (ne)mestno okolje. *Jezikoslovni zapiski*, 19 (2), 207–219.

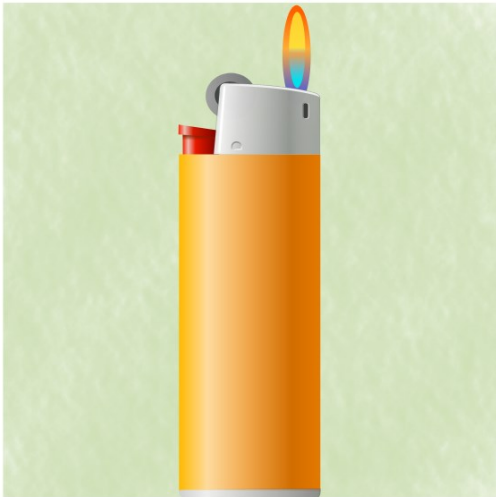
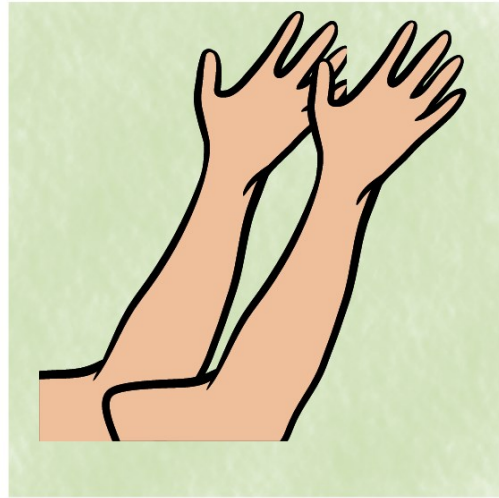
Žnidarič, D. (1993). *Otrokov govor*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Weiss, P. in Kenda-Jež, K. (2014). Sistem SLOnar : povedne oznake slovenskih narečnih različkov: (od narečne skupine do idiolekta). *Jezikoslovni zapiski: zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*, 20 (1), 145–173.

PRILOGE

PRILOGA A: SLIČICE ZA POIMENOVANJE

Majev superdan

MEDVEDA MAJA PREBUDI JUTRANJE SONCE. POMANE

SI IN PRETEGNE , VKLOPI IN SI

ZLIKA SVOJO MAJICO IN HILAČE. UREJEN SI PRIPRAVI

 ČAJA. KO JE PRAZNA, SI NA

 NATAKNE SVOJE NAJLJUBŠE ŠKORNJE IN
POČAKA PRIJATELJA MAKSA. SKUPAJ Z MAKSOM

VZAMETA IN TER SE ODPRAVITA

V BLIŽNJI SADOVNJAK, KJER BOSTA OBIRALA .

KO Z NAPOLNITA IN , SE

ODPRAVITA DOMOV. USEDETA SE NA STOL IN SI

PRIVOŠČITA SADNO MALICO. KER JE ZUNAJ ŽE TEMA,

VZAME MAKS IN Z NJIM PRIŽIGE SVEČO. MAJ

OB HRUSTANJU REČE: »TO JE BIL RES EN SUPER

DAN.«

